ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

20-ті роковини гуцульського зриву.

На перший день українських Різдвяних свят минуло 20 років від вибуху гуцульського повстання.

7. січня 1919 зорганізували в Ясіню три брати Клемпуші, Степан Клочурак та Дмитро Німчук гуцульську молодь, яка напала мадярське військо в Ясіню, розброїла та взяла в руки владу в Ясіню в імени Гуцульської Народньої Української Влади. До невеликого гуртка молоді прилучився загал ясінського населення. Скликано публичні збори, на котрих проголошено незломну волю скинути мадярське ярмо та жити свобідно в українській державі.

Зорганізовано команду і гуцульське повстанче військо заняло Кваси, Білин, здобуло Рахів, перебираючи владу в цілому окрузі. Зі всіх гуцульських сіл напливали нові борці за волю народу. Число повстанців зростало, в мадярському здеморалізованому війську ширилися фантастичні вістки про силу та завзяття гуцулів. Гуцульське військо пішло вперед, обсадило Требушани та ввійшло при радісних привітах громадянства до Великого Бичкова, опісля рушило в напрямі Сигова.

Тут прийшло до бою з новим, неочікуваним ворогом: румунською армією, що дістала наказ обсадити Марамарощину. Дійшло до великої битви. З одного боку чисельна сила, модерна зброя, скорострілн, артилерія, — з другого боку завзяття, але недостача муніції. Гуцульське військо розбито, а богато гуцулів положило свої голови. Чимало повстанців ранено, чимало попало в полон, — решта розбіглась по горах. Румуни заняли цілу закарпатську Гуцульщину.

Англійська публична опінія стає по боці Карпатської України.

Редактор льондонського „Таймсу" отаман (майор) Нель-Нес, відвідав відділ преси Карпатської України. В розмові зазначив він, що англійська преса ставилася спершу до Карпатської України дуже холодно, під впливом інтензивної мадярської пропаґанди в пресі. „Тепер — продовжав він — справа змінилася. Англійська преса мусіла прийти до переконання, що мадярська пропаґанда оперта на неправді, тому і втратила довіря до неї. Я сам переконався про стан на місці. Будьте переконані, що англійська публична опінія, яка все симпатизує з народами, що боряться за свою незалежність, буде за Вами."

Ще одна перестрілка на кордоні між Карп. Україною та Мадярщиною.

Як подає ПАТ, з Будапешту повідомляють урядово, що 10. ц. м. коло 21. год. чехословацьке військо обстрілювало громаду Барасів по мадярському боці і припинило перестрілку щойно на інтервенцію мадярського звязкового старшини.

Мадярський уряд зложив протест у чехословацькому посольстві.

Британський премієр і міністр закордонних справ у Римі.

У ҐЕНУЇ.

Прем. Чемберлен та мін. Галіфакс приїхали в середу до Ґенуї, де на двірці повитали їх представники провінціональної влади, посли, сенатори та два члени британської амбасади, консуль та місцева англійська кольонія. Орхестра відіграла британський та італійський гимни, префект Ґенуї представив представників влади, всі перейшли перед почетною сотнею, опісля британські міністри привиталися з англійською кольонією. При відїзді юрба уладила овацію.

В РИМІ.

До Риму приїхали британські гості в годині 16.20. Повитав їх Мусоліні, міністри Альфієрі, Стараче, амб. Ґранді, марш. Бадоліо, віцеміністри Паріяні і Валле, ґубернатор Риму кн. Кольонна, апостольський делеґат у Льондоні, амб. Перт з членами британської амбасади й ін.

Орхестра почесної сотні королівських ґренадирів відіграла британський гимн, який підхопили члени британської кольонії. Чемберлен привитався з Мусолінієм дуже щиро, опісля оба перейшли перед почетною сотнею.

ПІВТОРАГОДИННА РОЗМОВА ОБОХ ПРЕМІЄРІВ.

З двірця британські гості віїхали до віллі Мадам, в год. 18. відбулася перша розмова Чемберлена з Мусолінієм у Венецькій палаті. Вона тривала півтора години, опісля появився комунікат, який ствердив, що дальші розмови відбудуться в четвер. Рівночасно Галіфакс розмовляв з Чіяном.

Підчас цих розмов юрба маніфестувала на Венецькій площі на честь міністрів.

Вечором Мусоліні уладив у честь гостей приняття, опісля равт, на який запрошено чимало місцевих анґлійців, закордонних журналістів та товариські кола Риму. На принятті Мусоліні та Чемберлен виголосили тости, в яких підкреслили вагу приязної співпраці обох держав.

Еспанська національна армія здобула Монтальбан

ТА ЗБЛИЗИЛАСЯ НА 70 КІЛЬОМЕТРІВ ДО БАРСЕЛЬОНИ.

Радіо Насіональ повідомило, що національні війська заняли важне місто Монтальбан і місцевости Солівелля і Мора Ли Нуева. Всі ворожі позиції попали в руки національних військ, які тепер віддалені на 25 км. від Таррагони і на 70 км. від Барсельони.

НАЦІОНАЛЬНА ОФЕНЗИВА НА КАТАЛЬОНІЮ В ЦИФРАХ.

За час офензиви, що триває 20 днів, національні війська здобули 3.000 кв. кільометрів терену з населенням 250.000 мешканців і 125-ма місцевостями. Вони взяли в полон 30.000 полонених і дуже багато воєнного матеріялу, якого ще не обраховано.

Наступи червоних в Естремадурі відбито.

...письменність — це страшний суспільний бо... ...к, що вперто відновлюються та наростає...

Праця і винагорода.

Львів, 12. січня 1939.

Кілька чисел тому ми помістили у „Ділі" за „Службовиком", органом „Союзу Українських Приватних Урядовців Галичини" (СУПРУГА) вістку про останні наради краєвих делеґатів тої орґанізації та їхні резолюції у професійно-службовицьких справах, головно поклик мерщій опрацювати збірні договори праці, які поліпшилиб матеріяльну ситуацію українських приватних урядовців та дали їм те моральне добро, що його дає почуття бодай розмірної тривкости свого варстату праці та певність, що та праця найшла собі таки охорону у двосторонній умові. У резолюціях СУПРУГ-и читали ми гіркі слова про низький стан винагороди українських приватних урядовців, про страшенне низьку життеву стопу, на якій вони мусять перебувати, та про далеко незадовільні умовини їхньої праці.

Порушена тема належить до одних із найважніших, найболючіших і найскладніших проблем внутрішньо-українського життя. Специфічна атмосфера, яка повстала довкола тієї проблеми, зробила з неї „дразливу тему", через що може так мало про неї пишеться. Зате тим більше про неї говориться — серед українських приватних урядовців, головно у їх низах, які творять величезну більшість всього нашого службовицького стану. А тому, що ніяка ще проблема не перестала існувати та домагатись своєї полагоди, хоч про неї голосно не казалось і не було охоти її позитивно вирішити, то й не щезла проблема забезпеки сяк-так пристойної матеріяльної екзистенції людей, які двигають на собі тягарі зорганізованої української культури й економіки.

Вся проблема заключається в ось яких трудноцах: українські приватні установи не спіраються ані на державному буджеті ані самоуправних субвенціях, вони побудовані на засаді строгої самовистарчальности і тому мусять стосувати найбільші ощадности у рубриці адміністраційних видатків. З другого боку урядовці є тим елементом, який становить взагалі про розвиток, ба навіть про само істнування установи. Таким робом виринає конфлікт між двома підходами, двома розуміннями установи і її робітників: чи установа це таке загально-національне добро, для якого службовики повинні приносити найбільші жертви своєї праці і своїх життєвих вимог та зацікавлень, чи це у першу чергу саме власність тих службовиків, без яких установи взагалі не булоб? Коли формулувати ці два підходи трохи драстично, то можна би перший із них назвати як підхід до експльоатації службовиків установою, другий — експльоатації установи службовиками. У першому випадку службовики є тільки засобом до цілі, якою є розвиток установи та її як мога більший щорічний матеріяльний і моральний успіх (біляновий зиск і поширення засягу впливів та діяльности), — у другому випадку установа це тільки засіб для забезпеки як мога кращої екзистенції як мога більшій скількости працюючих у ній осіб.

Очевидно, що це упрощена формула, яка може викликати застереження, що ніхто не ставить так різко справи ані по одному ані по другому боці, себто що нема звеличників поняття установи „як такої" (німецьке „ан унд фір зіх"), нема теж таких оборонців службовицьких прав, які нехтувалиб засадою — добра установи, як загально-національної цінности. Однак ми висловили зумисне два крайні погляди, щоб указати, що — як звичайно — правда криється посередині. Віднайти цю правду в той спосіб, щоб службовики не ремствували на умовини своєї праці та заробітку та

щоб одночасно це не діялось зі шкодою для можливостей установи — ось найбільша трудність, яка ще завжди істнує, бо завжди ще професійна організація службовиків має притоку до нарікань.

Казати про те, що добре винагороджений робітник це подвійний заробіток для установи, в якій він працює, це не тільки правда, стверджена вже модерним соціяльним законодавством всіх культурних держав світа, але такий труїзм, який належить вже до ряду комуналів. Таким самими труїзмом є правда, що початком загибелі установи (працедавця) є почуття робітника (службовика), що його кривдять, що між часом, характером і видайністю його праці та висотою його зарібку є яскрава диспропорція. Не може бути найменшого сумніву, що при найбільшому та найширішому привязанні урядовця (робітника) до своєї установи, такого привязання, якого джерелом є далеко не тільки особисті матеріяльні спонуки, — в хвилиною, коли в його душі наростає огірчення з приводу умовин праці чи надто низької винагороди — мусить загинути сентимент і на цьому мусить потерпіти сама праця, сама установа. Нотерійно відомий патріотизм українського службовицького стану. Це не тільки словний патріотизм, але любов батьківщини, доказувана щоденною добровільною та даровою суспільною працею по всяких організаціях та величезною жертвенністю на народні цілі. Просимо поглянути, куди в першому тижні по 1-ім кожного місяця сунуть курсори всіх наших культурних та суспільних організацій, основаних на членських вкладках і прилюдній жертвенности: ходять вони по всіх львівських установах, або від столика до столика, або просто до скарбника установи, в якого стягає згори потручені вкладки службовиків. Відома теж річ, що у тій громадській діяльности стрічаються службовики всіх ступнів, від директора до найнижчого урядовця. Відома теж річ, що розпряжність платень в українських установах далеко менша, ніж у польських державних, не кажучи про приватні фабрики, банки і торговельні спілки, так, що і найвищі платні наших керманичів установ розмірно дуже скромні. Очевидно, це свідоцтво справедливої розціпки платень не є ніякою потіхою для тих службовиків нижчих ступнів, яких заробітки не дають їм мінімуму екзистенції, або — даючи змогу матеріяльно вегетувати — не дозволяють уже рішуче на „люксус" газети, книжки, театру, товариського життя, себто на речі першої життєвої потреби кожної культурної людини.

Спіраючись на звітах компетентної у цих справах і авторитетної професійної організації українських приватних службовиків, стверджуємо, що цієї проблеми управи українських приватних установ, як працедавці, та службовицькі організації, як працеємці, досі не розвязали. Чия вина у цьому — це річ другорядна; можна погодитись, що вона обостороння, та може навіть більша по стороні самих службовиків, молодого і недосвідного українського професійного руху, який не охопив ще всього загалу українських умових і фізичних працівників і не ввійшов в їхній світогляд так, як у працюючому стані на всьому заході. Вважаємо теж, що розвязати цю проблему рішуче при добрій обосторонній волі можна. Спільний національний патріотизм членів управ та всіх службовиків, спільний сентимент усіх їх до рідних установ, назагал страшенне скромні вимоги службовиків та загально страшенне низька життєва стопа всіх наших інтелігентів у Львові і в краю,— це елементи, які без сумніву влекшують порозуміння і злагоду. Вихідною точкою для неї мусить бути засада: **українська установа є загально-національною цінністю, але саме тому для добра її розвитку і будуччини праця у ній мусить бути добре винагороджена та взагалі умовини праці у ній мусять бути найпристойніші.**

Японський промисл зріс головно завдяки таким низьким робітничим платням, що він міг застосувати експортові „дампінґові" ціни. Але тільки на короткий час, бо і в Японії іде сьогодні ревізія цінника платень, яка прийнялаб теж напевне більші розміри, колиб не тамошня війна і загальне велике зубожіння. Відомо, що ми завжди будемо через свої низькі платні мати знамениті конкуренційні можливости: український агроном, інтеліґент-кооператор, читальняний інструктор чи вчитель Рідної Школи, завжди згодиться працювати на далеко меншу винагороду, ніж анальоґічний польський фахівець, який навіть при нинішньому безробітті інтеліґенції має де-де більші можливости влаштуватись на державній, самоправній чи краще платній приватній посаді. Скромність і солідність українського службовика буде завжди величезним атутом його самого, його установи та всього українського зорґанізованого життя. Але саме тому та скромність мусить бути задовольнена бодай у мінімальних розмірах. Шлях, що його вказує СУПРУГА — **збірні умови праці та професійна орґанізація на сторожі їх совісного збереження — правильний.** І тому треба його мерщій перейти, перебороти всі перешкоди (з яких найбільші психольоґічної натури), — для добра установ, для добра службовиків, для добра Нації: бо ці поняття нерозривні, як нероздільна одна органічна цілість.

ік.

Перемоги на 1939 р., чистота мови театри і книжки.

Із хроніки Совітської України.

„ВПЕРЕД ДО НОВИХ ПЕРЕМОГ У НОВОМУ РОЦІ."

Під цим гаслом проходила у Києві бучна зустріч 1939 року. Невідомо, зрозуміло, які саме будуть „нові" перемоги, але „старі" перемоги на самому кінці року 1938 нам відомі, про них можна прочитати на шпальтах тамтешньої періодичної преси. Ось кілька цих „перемог": у Чернігові нема в продажі сірників. У Житомирі на лісовій Волині міська рада щойно 23. грудня затвердила плян постачання житомирянам палива. Коли вони дістануть це паливо, невідомо. У Харкові два дні не було по крамницях соли, зате в Одесі сіль була, але не було цукру. Правда, можна сказати, що це місцеві дрібниці, так би мовити, неприємности, але вони не настроюють загал на „перемогу".

17. грудня відбулося чергове засідання Ради народніх комісарів УССР. Рада визнала роботу народніх комісаріятів легкої промислової кооперації за IV. чвертьріччя за „зовсім нестерпну". Роботу народніх комісаріятів земельних справ та радгоспів визнано за „незадовільну". Звичайно, ріжні бувають „перемоги" і ріжна буває їхня „оцінка".

ПОЧИНАЮТЬ ДБАТИ ПРО ЧИСТОТУ МОВИ.

Пишемо не без жадних лапок. Є в УССР письменник Іван Сенченко, досить талановитий, плодючий. Якийсь час він був у неласці, але потім якось реґабілітувався й почав знову працювати. Написав новий роман „Напередодні". І ось інший письменник Леонід Смілянський звернувся до Сенченка з закидами щодо мови цього роману. Взагалі досі на це звертали дуже мало уваги, наймні на шпальтах ґазет. Смілянський зазначає, що Сенченко знижує мову романа до рівня якогось жарґону: „ручата" замість рученята, „зірчатий" замість „зоряний", „Одес" замість Одеса. Чого варт, наприклад, каже Смілянський ваше „унімaніе" замість „зрозуміння". Український читач, який любить свою мову, почуватиме себе ображеним, бо це нагадує дореволюційні анекдоти про дурнуватого хохла. „Художня література повинна дбати за культуру мови, її чистоту й за всі ті естетичні якости рідної мови, які створив віками нарід". Цитовано дослівно. Але ж чи можна послідовно дбати про чистоту мови під окупацією, якій іде про те, щоб якомога знищити її оригінальність?!

З цього ж приводу якийсь добродій Широков наївно лементує про стан викладання української мови в київській (столична, а не якась там провінціяльна!) юридичній школі. На посаді лектора української мови сидить там Фрейліх „людина абсолютно неписьменна, що не дає собі ради з найелементарнішими питаннями української мови." Студенти даремно порушують питання перед дирекцією школи про зміну такого лектора. Крім того як не як, а школа готує працівників для судів УССР, де доведеться провадити справи українською мовою, а проте майже всі дисципліни викладається російською мовою, семінарі ж ведуться серед студентів українською розмовною мовою. Через те у мові студентів виникає велика плутанина; напр. ... ни російський вираз „юридическое лицо" пер... кладають на „юридичне обличчя".

По суті слід було б дивуватися не поряд... у київській юридичній школі, а наївности тог... хто порушує такі питання!

ТЕАТРАЛЬНІ СПРАВИ В УССР.

Репертуар столичних двох театрів за гру... день: у державному українському драматичн... ім. Франка — „Ішов солдат з фронту", „Ре... зор" Гоголя й „Безталанна" Карпенка Карого. В державному оперовому репертуарі значно ріжноманітніший: „Алеко", „Паяци", „Бахчи... райський фонтан", „Щорс", „Спляча Красуня", „Кавказький полонений", „Тихий Дон", „Да..." „Мазепа", „Запорожець за Дунаєм", „Карм..." „Наталка Полтавка". Останньою премієрою бу... відновлена „Русалка" давня (1855 р.) опера ро... сійського композитора Дарґомижського. Рецен... зії дуже хвалять її виведення, особливо витр... маний декоративно і сценічно український на... родній стиль, гру артистів: Паторжинського ... ролі мельника, Платонова в ролі князя. Гот... ють нові вистави: „Перекоп", опера Мейту... Рибальченка й Тіца. „Демон" опера Рубінштей... на, відновлюють оперу „Князь Ігор". Режис... Манзій, композитор Ревуцький і поет Макси... Рильський працюють над текстом лібрета і му... зики опери „Тарас Бульба". Балетний колект... готує новий український совітський балет „Св... лівна" на тему подій 1920 р.

Характеристична між іншим замітка пр... невдачу театру російської драми в Харкові. А... тор її закидає вину голові міської ради, а так... цілій президії ради, бо вони уникають вист... російської драми, ходять до українського др... матичного театру і тим дають поганий прик...

У Києві відбулася республіканська нара... колгоспних пересувних театрів, яких тепер ... УССР є 42. Нарада ствердила, що театри уник... ють вирушати на периферію, залишаючись ... великих містах. Ствердила також майже ціл... витий брак совітської тематики в репертуарі — нема пєс про перемогу соціялізму на селі. В... ставляють пєсу „Кубанці" на цю тему, але ... має хиби. Наприклад у пєсі є картина цер... ного молебня, розтягнута майже на цілу ді... подана в натуралістичних тонах без сатири. ... тички куркулів з новітніми „козаками" под... також невдало — занадто вже там хоробрі к... кулі. Учасники наради звернулися до совітс... українських драматургів з закликом писати ... си для колгоспних театрів.

НОВІ КНИЖКИ.

Вийшли у виданні державного літерат... ного видавництва „Вибрані твори" Івана ... Івана Гончаренка збірка поезій „За наше щаст..." (автор оспівує життя колгоспного села). З пр... воду цієї книжки рецензії підкреслюють, ... Гончаренко правильно використовує наро... творчість. З приводу другої книжки ... того ж Гончаренка „Память" авторові зак... ють штучність і декламаційність, коли він ви... ристовує ширші політичні теми.

Вийшла перша книжка нового журн... „Літературна критика". Зміст її: Ястреб... „Шевченко — борець проти польського ... ства". Стебун: „Начинатель нової україн... літератури (Котляревський)". Костюк: „Твор... шлях Корнійчука". Смельсон: „Павло Тич..." Семен Скляренко: „Думки над власною кни..." (як зародилася ідея написати роман „Шер...

20-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ

відсвяткувала Кремінчуцька хорова капел... Лисенка. За час свого істнування дала біл... 600 концертів. У репертуарі понад 100 кла... них і народніх пісень.

МИНУЛЕ БІЛОЇ ЦЕРКВИ.

У Білій Церкві прочитано прилюдну ... на тему „Минуле, сучасне й майбутнє Білої Це... кви". „Вісті" до цього додають, що це ... одне з найстаріших в нашій батьківщині, ... історії багато яскравих сторінок, та ... місцевий музей нічого не робить для ... левін білоцерківців з історією свого міст...

Тоді певно не поминуть Рідної Школи! Всі ті, що влаштовують просфори, театр... вистави, концерти, забави та інші імпрез... хай памятають, що місяць січень — це ... Рідної Школи і тому ввесь дохід з таких ... пересилайте до Рідної Школи у Львов... Сикстуська 46.

Що буде з православними церковними землями?

ВАЖНИЙ УРЯДОВИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ У СОЙМІ.

Варшава, 10. січня 1939.

З поважних політичних джерел дістаю таку інформацію:

До сойму вплинув урядовий законопроєкт у справі остаточного поладнання **відносин держави до православних церковних і поцерковних земель.** Законопроєкт опрацьовували міністерства віросповідань, хліборобства і внутрішніх справ.

Ухвалений на його підставі майбутній закон буде здійсненням 82. статті декрету Президента з 18. листопала 1938 р. і у своїх інтенціях змагатиме до такої розвязки, що Православна Церква у Польщі не матиме усіх дотеперішніх, давним - давно придбаних маєткових дібр.

Церковно - православні землі на Волині, Холмщині, Поліссі, Білорусі і Підляшші, осэбливож на Волині, були головним джерелом доходів церков, монастирів і духовенства. Після війни Православна Церква у Польщі стратила в користь держави **160.000 га землі.** Останні події над Бугом спричинили крім того, як обрахували знавці, **4 мільони зол.** втрат. За всі ці втрати Православна Церква мала право дістати з державної каси відповідне відшкодування і — як нам відомо — до найвищої судової влади вплинули вже були від православних відповідні внески в цій справі. Правнича мотивація внесків вказувала при домаганні відшкодувань на аналогічний закон з 20. червня 1938 р., ратифікований польським соймом 6. липня 1938 р., на підставі якого Апостольська Столиця за $2^1/_2$ мільона золотих відступила польському урядові ніби-то своє право до земель і майна, що колись належали до Греко-Католицької Церкви та українського населення, яке творило цю Церкву.

Новозложений законопроєкт, що його — зрозуміло — без зайвої реклями внесуть небавком на пленум сойму, **нічого про відшкодування не каже.** В дуже короткій формі нормує він правне відношення Церкви до тих земель, що залишаються у її володінні, покликавшись на згадані 56. і 82. статті листопадового декрету. Згідно з духом і змістом обох цих статтей декрету максимальна земельна власність православних парохій не може перейти понад **40 га,** а єпископств — **150 га.** Всі інші землі підлягають викупові і **парцеляції.**

Найцікавіша в історії цього законопроєкту є **добровільна згода православного єпископату на резигнацію з відшкодувань** за втрачені 160 тисяч га землі і 4 мільони зол. втрат.

Оце виявилося, що поза відомом і ревіндикаційною акцією православних правників, митрополит та єпископи дали міністерству віросповідань на письмі свою згоду на таку резигнацію і тимсамим поклали край цілій акції.

Не сумніваємося, що обі українські парляментарні репрезентації займуть своє становище до цього важного законопроєкту.

Фа—ський.

Пляни Гітлера.

У своїй відомій книжці „Майн Кампф" Гітлер гостро скритикував політику цісарської Німеччини за те, що вона була агресивна на два фронти. Ґеополітичне положення Німеччини таке, писав Гітлер, що німецьке змагання розростись економічно й територіяльно може йти тільки в одному напрямі. Коли Німеччина вибирає західній напрям і йде здобувати кольонії, то вона мусить шукати згоди на Сході; коли-ж вибере другий напрям для своєї експанзії та зверне свою експанзію на суходіл европейського Сходу, то в такому випадку передумовою успіху є добросусідські відносини на Заході.

Не вдаючись на цьому місці на міркування про те, який напрям для німецької політики тепер актуальний, хочемо пригадати погляд Гітлера на завдання та пляни німецької політики щодо европейського Сходу. Які-ж ці пляни?

Пляни нової німецької політики сформулював і представив Гітлер у першому виданні згаданої програмової книжки „Майн Кампф", яке вийшло в 1927 році, коли Гітлер ще боровся за владу. В дальших виданнях ці пляни з тактичних причин пропущено, бо зрозуміла річ, що Гітлер як голова держави не може писати всього того, що писав як провідник партії.

Гітлер писав у 1927 р.: „На те, щоб зєдинена німецька держава могла розпочати велику історичну каріеру, потрібні дві важливі умовини: перша — Німеччина не сміє допускати, щоб на захід та на схід від неї істнували великі, на історичну міру активні держави; друга — Німеччина мусить добути для себе в Европі території політичної, економічної та національної експанзії. Дві держави, що можуть накинути Німеччині важку двофронтову війну — це Франція та Росія. Остання находиться у стані революційного ферменту. **Відсування чи пак недопускання до утворення на території сьогоднішнього Совітського Союзу якогобудь одноцілого і трівкого державного організму є в ін-**

Відхилена конфіската „Діла".

Городське Староство у Львові рішенням з 6. грудня 1938 р. ч. П. Б. 5/3— 451/35 сконфіскувало 272 число „Діла" з 7. грудня 1938. р. за новинку п. н. „З сільського цвинтаря забрали тлінні останки вояка УГА" і за афішку згаданого числа „Діла". У звязку з жалобою проти цієї конфіскати окружний суд на своєму неявному засіданні 21. грудня 1938 р. до ч. VI. 1. Кг. 609/38 відхилив згадану конфіскату „Діла" та афішки, бо не доглянув знамен провини у змісті й наголовку згаданої новинки. Тому передруковуємо ту новинку ще раз:

З сільського цвинтаря забрали тлінні останки вояка УГА. Пишуть нам: В четвер 1. грудня 1938 р. передполуднем приїхали до села Сторонятина пов. Львів поліціянти зі станиці поліції з Жидатич з двома урядовцями воєвідства з нанятими робітниками і фірою з Підлісок Малих та викопали на місцевому цвинтарі тлінні останки стрільця УГА Андрія Вудкевича зі Сокальщини, який поляг підчас польсько-українських боїв таки недалеко цвинтаря у травні 1919 р. Цю могилу місцева молодь і старше громадянство зберігали у зразковому стані, подібно як і могилу другого стрільця УГА. свого односельчанина Григорія Мороза. Його тлінних останків не могли забрати поліціянти з огляду на рішучий протест найближчої рідні. Тлінні останки вбитого стрільця Андрія Вудкевича вивезли зі села в невідомому напрямі.

ЯРОСЛАВ ГАШЕК.

Маляр-фільософ.

Маляр Кубін був не тільки маляр, але й фільософ. Він звичайно запевняв, що вершком людського щастя є той стан, який можна означити як „безнадійність". Людина, мовляв, лиш тоді щаслива, коли бачить, що її вже ніщо не тішить. Бо така людина вже не може зазнати розчарування. Взагаліж він був стоїк. Ніщо його не дивувало, ніщо його не могло заскочити, нічого він не боявся. Часами він навіть схилявся до думки, що все на світі омана. Це траплялось тоді, коли він не мав у кишені ані шеляга. У такі дні він звичайно запевняв, що він не істнує. Коли наставала така доба, він усе на світі заперечував. Він твердив, що на світі нема ніяких барв. Але це йому не перешкоджало малювати псів зі синіми головами або червоні дерева. Люди, які дивились на ці образи, помалу також освоювались із тою безнадійністю, що була його життєвим ідеалом.

Коли йому траплялось роздобути трохи грошей, він запопадливо старався якомога скоро опинитись у свому улюбленому стані „безнадійности". Це наставало дуже швидко. Він кілька разів сходився з кількома відомими мистцями в іще більш відомій корчмі, а коли від грошиків не лишалось і сліду, він вертався до своєї робітні, причім навязував розмову з портієром. Він уже нераз намагався його пересвідчити, що зак, що звички ріжних господарів занадто ріжні, маляр Кубін, власне не істнує й що тільки портієр це собі так уявляє. „Гаразд", відповів на це портієр, „але хтож тоді оце дзвонив, паничу?" Це запитання, яке моглоб і найбільшому фільософові завдати мороки, Кубіна зовсім не бентежило. „Ви також не істнуєте. Ви на світі лише омана. Скажіть, що ви перед двома тижнями мали на обід? Не знаєте. Отже бачите! Ви взагалі нічого не мали на обід, бо ви зовсім не істнуєте. Світ складається лише з уявлінь, милий друже. Не заперечую можливости, що хтось колись жив, але це було перед багатьома мільонами літ. Нині маємо лише уявління замість людей. Такто. Добраніч."

По таких розмовах портієрові справді забивалися памороки. Він будив у таких випадках жінку, і щойно тоді, коли вона починала лаятись, що він їй не дає спати, він знову певніше вірив, що живе на світі. Він випивав чарочку руму, й коли йому загрівався шлунок, він заспокоєно й повний надії, що він прецінь істнує, лягав спати.

Подібні розмови провадив Кубін також із господарем дому, якому він уже давно не платив комірного. Він намагався йому довести, що коли той його викине на вулицю, то тим перенесе його в ідеальний стан. Своїх вірителів він ненавидів і пручався проти них, запевняючи, що вони примушують людей робити речі, противні їх природі, себто платити борги. Господареві дому, що впоминався за гршими, він казав, що звички ріжних господарів занадто ріжноманітні, так що людина неголна до них застосуватись. „Алеж це правда, що ви винні мені комірне!" — казав господар. „Помиляєтесь дуже", спокійно відповідав Кубін, „на світі нема ніякої правди. Правдою є те, що мені або комусь іншому правдою здається. Але пересвідчення ріжних людей залежать від обставин. А що я не маю ані шеляга, то нікому не можу нічого бути винний. Це моя думка. На вашу думку я вам повинен би заплатити. Як знаменито це стверджує наука скептиків: однакові поняття викликають у ріжних людей найріжніші почування та уявління. Не тільки тілом, але й духом люди дуже неподібні один до одного."
На це господар звичайнісінько викидав Кубіна за двері. „Дуже ви зраділи б, якби я вам заплатив?" — питався Кубін другого господаря дому. „Розуміється, пане Кубін". „Сумно, милий друже, що ви так низько цінните життя. Фе! Страшно! Лише подумати, що мушу з вами жити під одною стріхою. З людиною, що так чіпляється за земні блага!" — „Заплатіть мені принаймні за одне чвертьріччя!" — „Ваша справа стоїть дійсно зле, милий друже! Я досі вважав вас за великого пана, що вміє жити й що дивиться на самоопанування як на передумову щастя. А ви вимагаєте, щоб я вам заплатив. Але цього я собі ніколи не простив би, бо зробив би вам цим лиш тимчасову радість. Зате поручаю вам стан безнадійности, милий друже.." Тоді цей господар викинув його на вулицю з цілим його майном, що поправді є дуже сміливим перебільшенням. Бо з чого складалось оте його майно? Вже задовго перед ним, як сталась остання подія, він переніс цілий свій маєток до одного зі своїх приятелів. Та закон залишився законом. На вулицю викинули йому такі речі: бляшану миску з написом „Вода служить до вмивання", занаскуджений тютюневим соком цибух від люльки нарешті дзбан, в якому він варив своїм гостям ґроґ чи пак загрівав рум. Накінець ще винесено щітку до чобіт, прикрашену на спинці написом: „Одержано в подарунку від мого найдорожчого приятеля Хорвата, який мені її перед трьома роками вкрав."

(Докінчення буде).

тересі Німеччини. Крім того розпад Совітського Союзу на окремішні національні держави (російську, українську, білоруську, грузинську, вірменську, тюркменську, тощо), а також опанування східньосибірських пустирів Японією, Німеччина радо привитала б. Бо з хвилиною цього розпаду здійснилась би в такій чи іншій формі друга умовина виступу Німеччини на великий історичний шлях: німецький нарід здобув би на Сході не тільки простір політичних впливів та економічної експансії, але також території для нової кольонізації." (Наводимо цей уступ за „Газетою Польскою" з 24. IX. 1937 р.).

З поширюваних у Німеччині, в західній Европі й Америці мап, на яких показують новий політично-державний порядок у Східній Европі, нібито згідний з плянуванням Гітлера, будівництво великої української держави стоїть на першому місці, на другому Білоруси („Ілюстр. Курер Цодзенни" з 9. XI. 1938).

Куди, якими шляхами Німеччина думає здійснювати свої пляни, чи через Карпатську Україну—Румунію, чи через Балтик, чи як інакше — не відомо. В кожнім разі Гітлер укладає пляни концентричного походу проти Росії — заявляє виленське „Слово" з 28. XII. 1938 р. Тільки: з Польщею, чи проти Польщі? — питає цей поважний польський пресовий орган.

І коли це станеться, також ніхто, поза німецькими офіціяльними колами, не всилі збагнути.

Чотири нові народні комісаріяти в СССР.

Як подає ТАСС, народній комісаріят оборонного промислу СССР поділено на 4 нові народні комісаріяти:

1. авронавтичного промислу (нар. комісар М. Каганович);

2) промислу будови кораблів (нар. комісар І. Тевсян);

3) муніції (нар. комісар І. Сергеєв);

4) зброєнь (нар. комісар Б. Ванніков).

—o—

З польської преси.

Берхтесґаден і українська справа.

Про що говорили у Берхтесґадені канцлер Гітлер і міністр Бек? Це питання до нині не сходить з уст не тільки професійних політиків, але й усіх громадян. Одних і других єднає тут те, що всі вони про цю політичну стрічу нічого не знають. Оте незнання віддзеркалює політична преса, що намагається свою непоінформованість залатати всякими здогадами. Дуже характеристичний у звязку з цим голос варшавського кореспондента виленського „Слова":

„Стрічу в Берхтесґадені й далі окружають атмосферою таємности, щоб таємність наказувала догадуватися успіху. Розказують, що одного з учасників конференції так приперли до стіни на якомусь сніданні у високого польського достойника, аж він мусів довго й обширно розказувати про те, як то важко не курити три години в часі конференції, вичислив всі подані на підвечірок овочі, аріхтектонічний плян канцлера Гітлера. Ця анекдота досить добре характеризує нехіть офіційних чинників виявити щонебудь з відбутої розмови.

„Всеж політичні кола не перестають далі снувати на цю тему ріжних гіпотез. Зрекапітулюємо з них ту, що мабуть добуде право першенства, а саме: ініціятиву конференції приписують без найменшого сумніву німецькій стороні. Німецькі кола хотіли поінформувати провід польської закордонної політики про свої пляни й наміри. Що це було необхідне, навіть дуже необхідне — в цьому нема ніякого сумніву, бо в польських міродайних колах після чехословацьких подій зродилося виправдане глибоке почуття непевности щодо дальших цілей нім. політики. Особливо на Сході. Тому в розмові з міністром Беком канцлер Гітлер — кажуть — присвятив найбільше уваги політиці у відношенні до східної проблеми".

Факт, що стріча міністра Бека з канцлером Гітлером у Берхтесґадені відбулася на запросини німецької сторони, підкреслює теж варшавський „Час" (ч. 12. з 12-го січня ц. р.), який у статті п. н. „Берхтесґаден—Мукачів—Рим" пише:

„Відвідини польського міністра закордонних справ у Берхтесґадені окружені мрякою тайни. Преса цілого світу губиться у здогадах, про що говорили з собою два державні мужі і який був висліл тієї розмови. Поголоски, що їх ця преса подає, бувають нераз просто фантастичні і безумовно не заслуговують на віру. Коли хочемо зясувати собі значіння, яке мала стріча канцлера Гітлера з полк. Беком, треба передовсім відкинути набік усі сплетні на цю тему і сперти свої міркування на тих небагатьох фактах, які знаємо. Отже знаємо, що відвідини міністра Бека відбулися внаслідок німецької ініціятиви, знаємо крім цього, що розмова, яку вели оба державні мужі, мала щирий характер, дотого-ж ми довідалися зі статтей проурядової преси, як і з комунікату Польського Радія, що ця розмова виявила, що поголоски, які торкаються німецьких плянів на сході Европи, були щонайменше переборщені".

З факту, що канцлер Гітлер запросив міністра Бека і що міністр Бек з тих запросин скористав, „Час" робить такий висновок:

„З цього виходить, що Німеччина і Польща бажають, не вважаючи на змінені обставини, втримати дотеперішню політику, що змагає до того, щоб усувати всякі непорозуміння і до стабілізації приязних сусідських взаємин. Отже це повинно покласти край усім тим сплетням, що появились після останньої польсько-совітської декларації — про буцімто зміну польської політики. Ця політика йде далі по тій самій лінії. Таксамо можна здогадуватися, що не змінилося й відношення Райху до Польщі".

Чи в часі стрічі у Берхтесґадені була мова про українську справу? З наведеної вгорі замітки виленського „Слова" про те, що канцлер Гітлер присвятив найбільше уваги справам Сходу, треба здогадуватися, що при цьому не могло обійтися без обговорення української проблеми. Недвозначно натякає на це і „Час", який каже:

„Єдиним, справді поважним фактом, що міг би в цьому моменті загрожувати польсько-німецьким взаєминам було би видвигнення Німеччиною української проблеми. Якби Німеччина взялася до реалізації відомих плянів Розенберґа, тоді безсумніву знайшла би Польщу впоперек свого шляху".

Чи в такій ситуації міністр Бек міг не говорити з канцлером Гітлером про українську справу? Але що говорили про цю справу, який вислід розмови про українську проблему? „Час" пише:

„З півофіційних коментарів, що появилися після побуту полк. Бека в Берхтесґадені можна зробити висновок, що Німеччина, принайменше покищо, не має тих намірів, які їй приписує західньо-европейська преса. Правда, ми воліли би, щоб польська опінія дістала більш авторитативні і більш катеґоричні запевнення ніж коментарі проурядової преси, та все-ж навіть на цій підставі можна допускати, що бодай у найближчій майбутности німецька політика не виступить з якоюсь небезпечною для нас політикою".

Автор статті згадує вкінці, що є загальна думка, що розмова канцлера Гітлера з міністром Беком мала чисто інформаційний характер, але підкреслює, що не треба цього розуміти так, що вона не матиме практичних наслідків.

„Прогульники".

РОБІТНИЦТВО — ЧЕРГОВА ЖЕРТВА БОЛЬШЕВИЗМУ.

(УПС) Недавня масакра в комсомолі, була правдоподібно тимчасовим завершенням ліквідації т. зв. „ворогів народу". Скінчиться вона, очевидно також тимчасово, новим монстр - процесом, що в ньому головні ролі відіграють перший секретар всесовітського комсомолу Косарьов та перший секретар комсомолу України Усенко. Судити їх будуть за „шкідництво, шпіонажу в користь фашистських агресорів..." і т. п. Очевидно цей процес, як і всі подібні видовища дотепер, зарежисерований передовсім для внутрішньо-політичного вжитку. Процес підготований дуже „солідно", бо підготовив його сам його „герой" Косарьов, що в чистці комсомолу має дійсно „стахановські осяги понад плян". На 4-ому пленумі ЦК комсомолу восени 1936 року він домагався й обіцяв: „...повалити і до тла знищити ворогів народу. Якнайскоріше вичистити комсомол та його провід від цих елементів..." Сказано — зроблено! Ворогів народу в комсомолі зліквідовано з самим ініціятором ліквідації включно.

Та большевицько - московська кліка послідовно винищує всіх, хто міг би бути загрозливим для її режиму. Відноситься це передовсім до України. Після чистки серед інтелігенції за „контрреволюцію", прийшло відоме „розкуркулювання" селян. Кого не зліквідували в льохах ҐПУ чи по дорозі на Соловки, того запрягли до тяжких невільничих робіт. На місце зліквідованої інтеліґенції стараються тепер підтягнути всяких типів, що заспокоєні матеріяльно самі, вміють в жорстокий спосіб гнобити інших.

На чергу під большевицький серп і молот прийшли ті, що мали бути його підставою, себто робітництво. Для його масакри створено вже навіть відповідний термін, т. зв. „прогульники" (від слова прогуляти, в тому випадку трудодень). В останньому часі всі шпальти большевицької преси виповнені вістками й атаками на прогульників, „дезорганізаторів і шкідників соціялістичної праці і соціялістичного виробництва". Щоб знищити робітництво, створили передовсім відповідні умовини, піднайшли відповідний термін і почали. Для орієнтації подаємо лише кілька вісток з одних „Вістей":

„Вісті" з 16. XII. пишуть, що шахти в трестах „Куйбишеввугілля" і „Радянськвугілля" перемінилися в прохідний двір". Спочатку року на шахти прибуло 1.300 робітників і відійшло 1.100, **половину з них викинули за прогульництво.** В комбінаті „Сталінвугілля" в **одному місяці листопаді ц. р. начислювалось 15 тисяч** прогульних днів серед робітництва. В тому місяці на шахти „Сталінвугілля" прибуло 13.771 і вибуло 10.592 робітників. Через це зовсім не виконано пляну. (Цікаво, чи плян не виконують через робітників, чи може робітники через той плян з фабрик втікають).

„Вісті" з 17. XII. подають, що фабрика „Серп і молот" систематично не виконує державного завдання. Всьому вині прогульники. За останній рік прогули у фабриці становлять 3.029 чоловікотрудоднів. „Вісті" домагаються скорої зміни законодавства, щоб „позбавити ледарів можливости гуляти на рахунок держави". Іншими словами на знищення робітництва проектують вже новий „закон".

Ті самі „Вісті" подають, що у металюргійних фабриках у Дніпропетровську прогульники зовсім припиняють роботу. Відділ кадрів фабрики ім. Леніна прийняв у жовтні 360 робітників і звільнив за прогули 381. „Вісті" ... дають і радять. „Прогульники, літуни - вороги соціялістичної праці, добробуту трудящих..."

І на цю тему пише ціла преса від початку до кінця. Для масового винищення робітництва підготовляють большевики вже формальну площину. За нею вслід невідмінно піде масова чистка. Втратити робочі руки большевики не бояться, бо ті самі робітники й так будуть працювати, але вже під „караулом" і задурно. Большевія стає - в цілому твердинею кріпацтва й невільництва, страшнішого від якогонебудь, що його знає історія досі.

Переслати самочинно ґіддну коляду на Рідну Школу у Львові, вул. Сикстуська 46 — це моральний обовязок кожного українця і кожної української установи.

Жіноча сторінка.

БІЛЬШЕ СЕРДЕЧНОСТИ!

Доводиться мені часто мати діло з нашою безробітною жіночою молоддю. Нераз трапляються серед них справді нещасливі істоти, які кидаються на всі сторони і хапаються усього, аби тільки підтримати своє невеселе життя, не бояться ніякої праці, аби втриматись на поверхні.

Трапився ось такий випадок. Молода жінка не жила у згоді зі своїм чоловіком. Жертвою тої ворожнечі була дитина. Не берусь і не хочу судити по чиїй стороні тут вина. Як звичайно мабуть вини трохи по одній і по другій стороні. Але мати все є матірю і має до дитини найбільше права. У випадку про який згадую, трапилось так, що мати при якій лишилась дитина досить таки бідувала, тим більше, що мала досить ріжних непорозумінь і прикрощів за свою громадську роботу. Одного дня батько підступом забрав від матері дитину і завіз невідомо куди. Жінка у розпуці кинулась шукати помочі і поради. Вона не мала матеріяльних засобів, щоб почати розшуки, або бодай поїхати в ту місцевість, де передбачала, що там буде її дитина. Бігала від одної установи до другої, щоб роздобути бодай сяку-таку допомогу та захист для себе і для дитини. Були випадки, де знаходила як не грошеву допомогу, то бодай моральну, але були на жаль такі випадки, де перед нею зі злістю замикали двері саме ті, які мають обовязком таким істотам допомогати. Були випадки, де, з прикрістю треба це сказати, саме жінки, яким горе бідної матері повинно бути найбільш зрозуміле, не впускали її навіть до передпокою і не хотіли вислухати, хоч до них ішла за поміччю інтеліґентна жінка, а не жебрачка, жінка, що від місяців і місяців шукала праці, а не просила якихось допомог без крайньої потреби. Був випадок, що пані комітетові не зібрались на засідання, щоб ухвалити допомогу цій матері. Хоч одну з них випадково я сама бачила в той час в кіні, а друга того вечора була в каварні. Прикро і сумно та соромно було почути, що коли нещаслива мати вже мусіла хопитись останнього ратунку і кинулась за допомогою до жіночої поліції, то саме там зустріли її з увагою, і бодай чемно вислухали та заспокоїли і приобіцяли всяку допомогу.

Чи це не випадок, що сам за себе не говорить, а кричить. Не хочу нікого осуджувати, не хочу нікому дорікати, але здається мені, що й не маю права про такий факт мовчати, тим більше, що у моїй практиці він не єдиний. Може не таких трагічних, але подібних випадків де людина яка приходить за допомогою у крайній вже потребі, є надто серед нашої невідрадної дійсности багато, щоб можна було собі їх легковажити.

Ось чому звертаюсь до наших пань, а особливо до тих, що з тих чи інших мотивів працюють при наших добродійних установах з тим закликом, що його поставила у наголовку „Більше серця!" Як часто для нещасливої людини найбільше ваги має те, що уважно вислухають її горя та вона почує тепле слово. Не все потрібно лише матеріяльної допомоги, часом саме ласкаве слово верне людині рівновагу і дасть їй можливість самій знайти вихід з прикрого становища. Часом моральна підтримка для людини, що бється з життям більше значить, ніж з погордою чи неувагою дані кількадесять золотих. Часом показати людині, що вона, хоч мусить працювати на відповідному для себе становищі, лишається для вас людиною, що заслуговує на пошану і відношення як до рівної собі, може урятувати ту людину від моральної депресії, в якій кожний може зробити дурницю або зважитись на трагічний крок.

Розумію добре, що не все ті, що звертаються за допомогою, а особливо за допомогою матеріяльною, є гідні тої допомоги. Є нераз люди ліниві, нездари, а то й просто здеморалізовані, що шукають собі всякими способами легкої наживи, але таких людей скоро і легко можна пізнати і в усякому разі ліпше допомогти часом і такій негідній людині, ніж спізнитись з допомогою тій, що дійсно вже ходить над безоднею розпуки і горя.

Розумію добре й те, що всім допомогти нема можливости, але відмова в лагідному тоні в делікатний спосіб менше болить і не відбирає людині надії на краще завтра та віри у добре серце людей.

Х. К.

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині.

ОДИНАКИ В СТАТИСТИЦІ.

Загально відомо, що одинаки у школі і пізніше в практичнім житті далеко не дотягнуть. Також давно доказана річ, що т. зв. малпяча любов батьків до одинака в молодости залишить у нього тривкі наслідки, які пізніше проявляються найвиразніше в літах, коли одинак виходить сам у життя. Такий одинак переважно боязкий, вічно заголюканий і легко заломлюється при першій життевій невдачі. Якщо ще його виховують в достатках і вибагах, він не уміє розпізнати, як далеко можуть іти його забаганки, живе життям легкодушним і розтратним. Якщо не дай Боже його заробок не вистачає на його видатки — що буває дуже часто — він допускається зловживань, щоб тільки підсилити свої фінанси і щоб далі міг вести своє легкодушне життя.

Статистика виказує, що між самогубцями через незадоволення життям, через нездібність здобути фінансові засоби до життя та між обманцями, гохштаплерами та злодіями — одинаки займають 57,83%.

У подружжі одинаки також не є щасливі. Розводовий адвокат у Бальтіморе д-р Ернест Боруг уложив статистику своїх клієнтів, з якої можна вичитати:

1) Подружжя, що вже за перший рік розводилися були у 88,6% такими, де одна сторона була одинаком.

2) Подружжя, де обі сторони були одинаками відсоток розводів за перший рік пожиття доходив аж до 97%.

3) Найбільшими тиранами у його практиці були жінки-одиначки: їх чоловіки розводилися з ними через їх легкодушне життя, сварливість, лінивство, загальну істерію та суворість. Мужчини були передовсім непорядні, неделікатні, сварливі, з нахилами до обману та злодійства.

Статистика д-ра Ернеста Боруга дуже цікава, бо вказує, що одинаки не вміють пристосувати своїх звичок до окруження, це звичайно егоїсти і люблять показувати свою владу.

Лю Ко.

БАЛАЧКИ ПРО МОДУ.

Скінчилися Різдвяні Свята — починаються ...ові клопоти з карнавалом. Може цього року не ходитимемо на балі, але всеж ріжні вечерниці та забави нас звабл[я]ть, вже й не казати про молодь, що їй ноги сами танцюють і для яких забава у вечоровій сукні є мрією вже від минулого карнавалу.

Якіж вечорові суконки є модою цьогорічного сезону? Найбільше „стилеві". Це для молодих дівчаток. Матеріял? — тафта і то в preріжних кольорах і відтінках, а найбільш „мінлива" в кількох кольорах і то дуже ріжноманітних. ...е дуже гармонійних і ефектових комбінаціях тюль, але рідко лише сам тюль. Найчастіше тюль комбінований з тафтою чи оксамитом. Дуже часто на тюлю нашивані оксамитки чи оксамитні або тафтові аплікації. Бувають дуже ефектові комбінації, коли зроблені зі смаком.

А для старших (не старих ще) пань? Тут теж дуже багато ріжних „стилізацій", але вже на інший не криноліновий спосіб. Коли хочемо бути модні то можемо вибрати собі якийсь фасон сукні з кінця минулого століття чи початку цього, а напевно наша сукня буде останнім „криком" моди. Матеріяли: оксамит і то в найріжноманітніших ґатунках і виробах, „муаре", коронка та ріжні шовкові тканини перетикані металевими нитками чи то срібними чи золотими. Колір дуже модний ліля у всіх відтінках.

Для тих-же направду „старших" пань, що не танцюють, модна й далі коронка в ріжних темних, а очевидно найбільше в чорнім кольорі.

Дуже практична є мода спідничок і блюзок, що здавна, ось уже не затримається так довго, бож маємо її вже кілька сезонів. Хоч тут не можна дуже виявити своєї фантазії, і крій вечорової суконки все може бути досконаліший, але довга чорна спідничка, а до неї дві-три блюзки чи „касаки" дають змогу піти на кілька забав чи вечерниць не дорогим коштом. Очевидно, що тут головну ролю відограє блюзка, яку кожна з нас може добрати собі до смаку і в кольорі, і матеріялі та фасоні. Гарна квітка оживить кожну таку нашу і найскромнішу „туалету" і додасть їй свіжого та принадного вигляду. Штучні квіти цього року дуже модні, тільки треба їх вміло вибрати та примістити. Тут звичайно трудно установити якісь правила, бо це вже виключно річ смаку та того, що називаємо „до лиця".

Рита.

Практичні поради.

ЯК ПАЛИМО В НАШІЙ ХАТІ.

Не досить, щоб піч була добра. Часом найліпша піч не дає того тепла, що могла б дати тоді, коли її відповідно напалити.

Головною засадою доброго палення є чисте повітря в хаті, а тому добре при паленню кожну кімнату перевітрюємо, лишаючи вікно відчиненим уже й тоді, коли в печі палає вогонь. Саму піч, заки розпалюємо треба докладно вичистити — вибрати попіл не тільки з рушту, але й попільника (нераз це робиться раз або й рідше на два дні). Коли вже нема в печі ані решток вугілля, ані попелу, тоді починаємо розпалювати. На рушт кладемо тріски, спочатку дві грубші вподовж, між них трохи паперу, а потім упоперек дві тріски тонші, а на них знову вподовж дрібні тріски, що скоро спалахкують. Коли тріски вже розгоряться, тоді даємо на вогонь кілька дрібніших вуглин і чекаємо аж вони зачервоніються цілком. Відсуваємо тоді жар у глибину печі так, щоб рушт був вільний і тоді прикладаємо вугілля, але не на вогонь, а перед ним так, щоб вуглини, що сусідують з розжареним уже вугіллям поволеньку розжарювалися. При такому паленню вугілля поволі нагрівається і виділює з себе ґази, що над полумям спалюються — а цеж найважніший складник вугілля, що й дає найбільше тепла. При такому способі палення все вугілля згорить повільно і не лишиться по ньому багато невигорених решток. При такому способі палення заощадите собі багато тепла, яке при інших способах виходить комином, а ощадність це головне гасло сьогоднішньої доби.

•

Відповідь пані М. Л. Питаєте, що робити при відмороженню рук, які пухнуть і червоніють аж синіють.

Найдавніший і здається і досі найліпший спосіб лікувати такі руки, особливо на селі, де трудно за інші ліки, гусячим смальцем. Увечір зробіть таку купіль: дайте руки спочатку до гарячої води (такої яку тільки витримаєте), потім відразу до холодної. Повторіть це кілька разів за собою. По купелі витріть старанно руки мягким рушником, а потім намастіть гусячим смальцем і вберіть нитяні рукавички, щоб товщем не вимазувати постелі. Рано вмийте руки теплою, потім холодною водою і не виходьте ніколи з вогкими руками надвір. Лічення відморожених рук затяжне, тому не розчаровуйтеся, коли не матимете відразу успіху, а робіть у повищий [illegible] купелі і змащування довший час.

Сторінка без політики.

За 195 долярів здобув міліярди.

ІСТОРІЯ БОЛІВІЙСЬКОГО КОРОЛЯ ЦИНИ.

Найбагатших людей світу має не тільки Америка. Один із найбагатших людей світу живе в Парижі, як посол далекої полудневоамериканської держави Болівії. Його прізвище Сімон Патіно і він справді належить до першої десятні найбагатших людей світу.

Сімон Патіно має тепер 65 літ. Тридцятьпять літ тому він був скромним інкасентом одного з великих магазинів у столиці Болівії Ля Паз. Одного разу Патіно мусів відвідати власника маленької копальні недалеко столиці, якогось індіянина Іляріона Арсе, який винен був фірмі 195 долярів. Арсе не мав грошей і запропонував інкасентові, що він відступить фірмі право власности на копальню. При тому довжник повсиовав, що в суді фірма більше не дістане, бо копальня є його власністю.

Патіно погодився й переконаний, що зробив ще добрий інтерес, зголосився до дирекції своєї фірми. По кількох хвилинах виходив уже вільний. Копальні за довг не прийняли й Патіно опинився без посади. Крім того йому доручили ще й таке письмо:

„До 24 годин, якщо не хочете мати до діла зі судом, мусите нам звернути 195 долярів. А копальню можете собі задержати, бо хто знає, чи за кілька днів не прийшли б ви зі здохлою коровою замість грішми, що нам належаться від довжника".

Та бідолашний інкасент мав щастя в нещасті. При допомозі свояків він заплатив якось 195 дол. і вибрався до копальні, щоб провірити, яку вона уявляє собою вартість. Копальня лежала високо в горах, у майже недоступному місці. При копальні стояла нужденна хатина, в якій Патіно замешкав разом із своєю родиною. До праці забрався він разом із жінкою. Перш усього він позбирав із землі кілька великих кременів з металічним блиском та показав їх одному американському інжинірові в Ля Паз.

— Пане Патіно — відповів йому інжинір — маєте перед собою цину, таку, яку можна подибати в цілому світі, але той метал має к. 60 прц. чистої цини, чого ви не осягнете ніде у світі.

Така заява вистачала Патінові. Він знав, що хоч цина не є шляхотним металем, то всеж конче потрібним і для консервового промислу і для воєнного промислу. Знову при допомозі свояків Патіно роздобув десь 300 долярів та забрався до експльоатації своєї копальні. Так тихо він працював 2 роки. Патіно працював із муравлиною витревалістю, найнявши собі кількох робітників індіян. Всі сусіди вважали Патіна божевільним. А він все таки висилав що якийсь час добуту цину візками у світ і за здобуті гроші купував нові терени в сусідстві своєї копальні. По двох роках працювало вже в нього кількасот робітників. Цину він висилав уже кожного тижня.

Принадлива пропозиція.

Одного дня Патіна відвідав несподіваний гість. Був це представник великого нюйорського банку Ґуґенгайм. Від великого концерну металюрґічного промислу він запропонував Патінові пів міліона за відступлення копальні. Колишній інкасент уже брав за перо, щоб підписати корисну умову, одначе в тому менті вмішалася жінка:

Не підпишеш цієї умови. Якщо американці дають тобі 500.000, будь певний, що твої копальні варті бодай 50 міліонів. Не помогли ніякі переконування нюйорського представника. Думка жінки перемогла.

По трьох роках.

Минули три роки. Одного дня Сімон Патіно полетів літаком до Ню-Йорку й там підписав уже за згодою жінки нову умову з групою Ґуґенгайма. Він дістав 50 міліонів долярів, став президентом адміністраційної ради нового тресту для експльоатації його копалень цини та 51 прц. акцій.

Патіно вертається згодом до Болівії, відки виїздить у 6-тимісячну подорож. По повороті з тієї подорожі Патіно стає президентом міжнароднього картелю цини. Одним із членів його картелю є теж голяндська королева Вільгельміна, власниця копалень цини в Борнео.

——о——

„Шлунок Парижа".

„Шлунком Парижа" називають французи великі центральні галі. Ті галі мають справді оригінальний вигляд, що його ледви чи деинебудь можна булоб стрінути.

Приблизно від години десятої вечором, кожного дня на кількох великих шляхах міста, передовсім на бульварі св. Михайла появляються довгі ряди вантажних авт зі скринями та мішками. Мандрівка тих возів триває звичайно кілька годин.

Париські галі побудовані у формі хреста. Робітники вивантажують зі сотень авт: скрині, коші, мішки. Площі довкола торгових галь заповнюються миттю рядами кошів та скринь, уложених рівними рядами в незвичайному ладі. Можна там побачити найгарніші овочі, найріжніші ярини. На землі — тисячі кошів, з боку, під стінами будинків — гори скринь. Того товару ніхто не пильнує — там нема злодіїв. На найвищій скрині лежить картка з виписаною скількістю доставленого товару. Скрині стоять цілу ніч під галями, аж доки службовики відповідної фірми не прийдуть до праці та не повиносять товарів до середини будинку. Довкола галь, на хідниках виписані крейдою прізвища гуртівників.

Найбільший рух панує в галях від год. 3. вночі. До тієї пори рух тільки частинний; робітники тих відділів, які ще не працюють, сплять покотом під склепінням головної галі. В багатьох місцях довкола галі продають на вулиці гарячі ковбаски. Відвідини „шлунка Парижа" кінчаться здебільша на смакуванні гарячих ковбасок, або цибульної юшки в однім із сусідніх барів.

——о——

Нагорода чесноти.

Французька Академія роздає кожного року нагороду, яку називають „нагородою чесноти". Ту нагороду уфундував відомий філянтроп Монтан.

Цього року признали нагороду таким „чесним": Дівчині, яка зірвала заручини з коханим, який хотів забрати її до Америки. Вона зрекалася вигадів дуже вигідного життя, тому, що не могла рішитися покинути старенських і немічних батьків, які конче потребували її опіки. Інша дівчина з малого містечка в полудн. Франції дістала нагороду за те, що вона незвичайно дбайливо і з посвятою опікується пятьома братчиками й сестричками.

Одну з нагород дістала теж 77-літня жінка, яка відмовляла собі всього, щоб лиш виховати 10 бездомних сиріт.

——о——

Заклинач гадюк і дипльомат.

В палатці одного англійського дипльомата акредитованого при египетському корол[…] загніздилися гадюки. Дипльомат не міг […] дати ради з гадючою язвою і тоді йому […]дили, щоб він звернувся до заклинача гад[юк]. Англієць довго надумувався, бо не вір[ив в] здібности заклинача, але вкінці звернувся [з…]ки з проханням до заклинача.

Заклинач домагався в першу чергу, [щоб] усі мешканці покинули палатку. Тоді він [за]лив якесь кадило з незвичайно гострим [за]хом і сів відтак у городі перед палаткою [і] почав грати на сопілці монотонну мельодію. По хвилині на сходи палатки виповзло [..] [ма]ликих вужів. Вужі наблизилися до заклинача та завмерли непорушно, наче спаралізовані. Тоді заклинач позбирав вужів одного за [од]ним та вложив до принесеного зі собою [..].

Коли дипльомат хотів згодом заплатити арабові, той гордо погладився по бороді [і] сказав:

— Тому, що ти не вірив, що я зумію [за]брати вужів та думав, що я обманець, який [хо]че лиш вирвати гроші, переконаю тебе, що [..]но інакше та грошей не візьму.

——о——

Чи ви знаєте, що...

Найвищою горою світа є Мавнт Евер[ест] високий на 8.882 м.

Найдовшою рікою світа є ріка Ніл, [яка] має довжину 6.400 км.

Найвищою церквою є катедра в [..] (156 м.).

Найбільше мешканців має Ню-Йорк (8 [мі]лionів), значить стільки, що ціла Бельгія [і] два рази більше як Париж.

ВЕСЕЛЕ.

МЕНШЕ ЛИХО.

— Я не знав котрій із двох сестер [..]читися, вкінці я вибрав ту малу...

— О, ти добре зробив, бо все з двох [не]щасть, слід вибрати менше...

ПРОФЕСОР.

Пані питається служниці:

— Гапю, чи пан професор вже дістав [сні]дання?

— Не знаю, прошу пані!

— То запитайся!

— Я вже питала, але пан професор [..] не знає...

МАЙБУТНІЙ ЗЯТЬ

— Жінка: Чи той новий секретар [..] парубок, чи жонатий?

Муж, начальник уряду: Ще парубок.

Жінка: То може удалося би нам видати [за] нього нашу Орисю?

Муж: А, можна, бо його й так пере[ведено] сюди за кару...

ДИВИТЬСЯ ТВЕРЕЗО...

Жвавий ще 60-літній англієць, містер [..] із Льондону, жениться із 17-літньою [..].

— Приятелю, — переконує його [..] ний йому ровесник — не роби тої [..]. Та-ж за 10 літ будеш мати вже сімдесят, [а] вона 27 літ...

— Гм... Воно правда — притакує [..] кандидат до женячки. — Що правда, [..]да. Аж дивно, що я не подумав сам про [..].

Але по хвилині лице йому розсвітлюється.

— Є вихід!

— Який?

— Дуже простий. Розведуся з нею і [..] оженюся з 17-літньою!..

Українська дебата в соймі.

ПРОМОВИ ПОСЛА ЦЕЛЕВИЧА ТА СКРИПНИКА. — ВІДПОВІДИ ПОЛЬСЬКОГО ПОСЛА ВАГНЕРА ТА ПРЕМІЄРА МІНІСТРІВ СКЛАДКОВСЬКОГО.

Вчора, 11. ц. м. буджетова комісія польського сойму зачала дискусію над буджетовим преліміарем. На перший вогонь пішов буджет ради міністрів у присутности премієра ген. Складковського.

Після реферату посла Ґдулі почалась дискусія, в якій першим промовцем був український посол **В. Целевич.** Покликуючись на постанову конституції, що до обсягу діяльности премієра належить устійнювати загальні засади державної політики, пос. Целевич обговорив політичну дійсність в українській справі. Пригадує, що в цьому році українська справа в Польщі станула на мертвій точці. Тепер пішла вона ще далі ін мінус, бо по обох сторонах заістнувало загрозливе подразнення.

Українську справу розглядати треба з двох точок: поперше в межах польської держави є значний відлам українського народу, а подруге — поза межами Польщі живе 30 міліонів українців. З уваги на цю останню обставину українську проблему не можна трактувати як чисто внутрішню справу. Коли брати на увагу польську державницьку думку, то в українській справі є два погляди: маршала Пілсудського, а другий Дмовського. Дмовський казав, що нема українського народу, що українську масу треба винародовити і що в інтересі Польщі є згода з Росією. Зате Йосиф Пілсудський та його табор мають інший погляд на українську справу, а саме, що в інтересі будучности польської держави є істнування української держави на те, щоб Польща не була сама між двома великанами.

Після смерти марш. Пілсудського польська державна думка спрямувалась радше в напрямі концепції Дмовського. Ми ніколи не рахували на те, що Польща з сентименту щонебудь зробить для українців. Радше думаємо, що інтерес українського народу дасться погодити з польською державною рацією. На жаль бачимо, що польська суспільність, навіть урядові чинники не доцінюють засадничого факту, що українці у свойому розвитковому процесі становлять нині новітній нарід з великою динамікою, на якім не можна робити таких експериментів, як з пасивною етнографічною масою.

Першою засадою мусить бути однакове відношення до українського народу на всіх українських територіях в межах польської держави. (Голоси польських послів: Нема української території в польській державі!).

Посол Целевич: Маю на думці землі, на яких українці є у значній більшости.

Продовжуючи свою промову п. Целевич домагається **допущення української молоді до державної, самоврядної та іншої прилюдної служби.** Обговорюючи діяльність ПАТ-а, завважує, що внутрішня пропаґанда, яку ведуть ПАТ, Радіо та польська преса, непотрібно дразнять великі відломи українського народу, бо навіть не мають позитивних досягнень у даній справі, тобто справі спільного польсько-мадярського кордону. **Необхідне, щоб уряд виступив з програмою своєї політики в українській справі у великім стилю, в тім чи іншім напрямку.** Непевний стан шкідливий, бо не вдоволяє нікого.

Зі становищем посла Целевича полемізував львівський озонівський посол **Ваґнер,** який м. і. заявив, що справа польської закордонної політики не може бути вязана зі становищем громадянина до держави. Це становище мусить бути рішуче незалежне від заходів польського уряду, що торкаються закордонної політики. Якщо це правда, що польсько-українські відносини погіршились, то дозвольте запитатись, чи це сталося з вини уряду, чи польської, чи української суспільности. Вина по стороні панів українців, бо ви хочете бути й ви є знаряддям чужих аґентур (!). Посол Ваґнер заявляє, що говоритиме в четвер у дебаті над преліміарем міністерства внутрішніх справ докладно про протидержавну акцію українців. Коли співжиття між українцями й поляками не укладається нормально, то вина є по боці тої партії, яку репрезентує п. Целевич і по стороні української суспільности. Необхідне, щоб україн[illegible]дували свою політику. Зиркання за пост[illegible]ою допомогою — це хибна політика. [illegible] доволі сильна держава, щоби протис[illegible] усім завіханням всеодно зі Сходу чи [illegible].

Після посла Ваґнера забрав слово озонівський посол **Ржевчиковський,** щоб боронити ПАТ-а, а зараз після нього знову виступив з промовою пос. Целевич.

Посол **Целевич** заявив, що з уст посла Ваґнера впала під адресою українських послів та української політики клевета, що є вони клікою чужих агентур. Проти цього п. Целевич рішуче протестує, домагається або відклику клевети, або доказів і заявляє, що цю справу рушить ще на терені, який лишається йому до розпорядимости.

Тепер виступив з промовою український посол з Волині **Скрипник. Він заявив, що це факт, що українська справа росте в силу.** Необхідне, щоб уряд взявся до розвязки цієї так важної для польської держави проблеми. Тому крайний час, щоб зреалізовано зложений у своїм часі українськими парляментаристами проект утворення окремішного уряду при президії ради міністрів завданням якого було б узгіднення праці і плянів у справі розвязки української справи. В українській справі нема нині ні одноцілого напрямку, ні засадничої лінії, крім одного міністерства закордонних справ. Взагалі-ж в українській справі упрощують дискусію. Домагаються від українців, щоб події, які відбуваються поза межами Польщі, не впливали на українське громадянство. Одначе це діється само собою і не з нашого почину і торкається українців, замешкалих поза межами польської держави.

Не можна заборонити українцям, щоб не переймались цими подіями. Те, що діється продовж останніх чотирьох місяців, витворило серед українського громадянства нервовий стан. Не зроблено нічого, щоби створити якісь позитивні цінності, які притягали б українське громадянство до держави. Частина польського громадянства перейшла до чинної акції у відношенні до українства.

Далі промовець звертає увагу на небезпечний момент, яким є **пособлювання русофільству,** що дається завважити останніми часами. На Волині не можна дістати українських часописів, натомість усюди є російська преса.

Вкінці стверджує, що уодностайнення лінії поступовання і скоординування почнів у цім напрямі вимагає поспіху, бо істнуючі відносини нездорові, шкідливі для держави і трагічні для українського громадянства.

З заявами послів Целевича та Скрипника полемізував опісля посол **Штапь, який заявив, що Польща підпомагає конструктивні сили, а поборює і поборюватиме всі відосередні рухи.**

Нарешті виступив з промовою премієр міністрів ґен. **Славой-Складковський,** який у відповідь українським послам Целевичеві та Скрипникові відповів **ось що:**

„Панові товаришеві Целевичеві не буду могти, очевидно, відповісти на те, що він задумує порушити завтра. Перебуду цілу ніч без сну, щоби приготовитись відперти завтрішні закиди, та вже нині можу відповісти в тих справах, які пан товариш уже нині порушив. Ви були ласкаві сказати, що керуючі чинники не вірять в український нарід, але одночасно змагають цей український нарід зденаціоналізувати. Пане товаришу! Це сумні висліди, коли мусимо плакати тоді, як нас ніщо не болить. Якщо польський уряд не вірить в істнування українського народу, то не може його денаціоналізувати. Тому було б багато простіше сказати, що польський уряд істнування українського народу уважає реальним фактом і зовсім не силкується денаціоналізувати українців. Тоді буде це ясне, просте, й ненатягане.

Пан товариш казав, що український нарід трактують ріжно на ріжних областях держави. Це закид, витяганий вами щороку зі сховку, стріпуваний і полинялий в дискусії. **Це справді так; в ріжних дільницях Польщі є інакший режім і не тільки до меншин, але навіть до поляків пристосовується ріжна політика.** Інакше треба правити на Поморі, а інакше у Кракові. Коли б адміністратор поступав так само тут і там, було б це сумним доказом скостеніння адміністрації. Думаю, що не про це йде, тільки про те, що панове шукаєте українців там, де їх нема й не було. Тому не мо[illegible] порозумітись. Важко, щоб уряд висловив[illegible] що там є українці, де їх панове хочуть бачити. **Ми мусимо мати свій власний погляд і рішаючий мусить бути наш погляд у цій справі".**

Не може бути сумніву, що соймова дискусія в українській справі буде продовжуватись.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 12. січня 1889.

„НЕРОЗУМІННЯ РУСЬКОЇ СПРАВИ".

В передовій статті читаємо:

„З цим числом замикаємо IX-тий річник нашого видавництва. Замикаємо його зі свідомістю, що чесно, совісно і достойно боронили ми руської справи в Славянщині та в Австрії... З Новим Роком бажаємо всім нашим однодумцям лише добра, а недругам бажаємо отямитися. Всі удари в минулому році ми перенесли з геройством. Своїми силами ми йшли вперед. Австрійські політики не прийшли нам в нічому з допомогою. Цю помилку пояснюємо нерозумінням руської справи".

„КОНГРЕС МИРА".

„Завтра має зібратися в Мілянї „конгрес мира". Досі зголосилось вже 200 делегатів від усіх радикальних товариств з Італії, Франції й Еспанії. Особливо сподіються численної участи французів. Републиканець Саффі має виступити з промовою за помиренням Італії з Францією. Характер конгресу буде чисто республиканський".

„ОСОБЛИВА ВИСТАВА".

відбувається тепер у Петербурзі. Один панок 22 роки фотографувався кожного 1-го кожного місяця і тепер з усіх своїх фотографій зробив виставу. І багато цікавого народу йде дивитись на ту особливу виставу".

—o—

Тверді часи.

Оголошений на днях військовий річник Ліґи Націй за 1938 р. виказує, що перегони у узброєннях, започатковані на велику скалю в 1936 р. в минулому році ще змоглися. Як виходить з річника загальна сума військових видатків на світі в 1938 р. виносила майже 9.400 міліонів давніх золотих долярів, тобто 604 міліярди французьких франків, супроти 8 міліонів долярів, що їх видано в 1937 р.

На 9.400 міліонів військових видатків в 1938 р. в 64 країнах, 7 великодержав видало 7.400 міліонів, тобто коло 78,7 відсотків військових видатків усього світа. 10 років тому назад, в 1929 р. ті самі великодержави видали були тільки 2.800 міл. золотих долярів на загальну суму 4.200 міл. всіх військових витрат, або коло 66,7 відсотків. З загальної суми військових видатків в 1938 р. на европейські країни припадає 72,3 відсотки, а саме 6,800 міл. золотих долярів.

—o—

Вісти з Карпатської України.

Український характер Хусту. На всіх крамницях у Хусті є вже українські написи, до крамниць масово приймають український персонал. Найкращі ресторани й каварні (м. ін. каварня й готель „Коруна") перейшли вже в українські руки.

Розбудова Хусту. У приспішеному темпі викінчують у Хусті 2-поверховий будинок, де приміститься дирекція пошт і телеграфів та філія „Народнього Банку".

Інтерву мін. Ревая. „А-Зет" з 8. ц. м. помістив на 2-ій сторінці інтерву з мін. Реваєм на тему питання перебудови держави.

У господарській школі в Буштині (яку перенесено з Мукачева) почнеться небавом навчання.

Реєстрацію утікачів з теренів окупованих мадярами наказало перевести міністерство господарства; переводять його окружні уряди.

Союз українських залізничників. Залізничі службовики Карпатської України були дотепер зорганізовані в ріжних чеських фахових та політичних організаціях. Тому 1. січня основано Союз українських залізничників. Установчі загальні збори відбулися в Королеві над Тисою.

Організація посередництва праці. Праці, які розпічнуться в Карпатській Україні весною та значний попит на наше робітництво за кордоном дають надію, що все закарпатське робітництво найде заробіток. Тому міністерство господарства приступило до реорганізації посередництва праці; воно створило один уряд для цілого краю, який буде одноцільно кермувати ринком праці. Зрозуміло, що на випадок потреби цей уряд буде отвирати на місцях експозитури. Всі інші установи для посередництв

праці, зокрема земледілські уряди праці припинені.

Нова гімназія в Карпатській Україні. На прохання батьків 273-ох учнів з Мукачівщини, що просили відкрити в Ракошині гімназію з українською викладовою мовою, міністерство культу, шкільництва й нар. освіти в Хусті дозволило 4. ц. м. відкрити в Ракошині паралельні кляси давньої гімназії в Мукачеві для учнів з Мукачівщини та Середнянщини.

Сніг манить. Верхи Карпат покриті високим снігом, манять лещетарів, які зїзджаються вже на гори. Поїзди в напрямі Ясіня переповнені лещетарями. Важко стрінути авто, на якому не було би бодай пари лещет. 9. ц. м. почався залізнича сполука через Кошиці до Праги чи Братислави, так, що спортовці зі заходу зможуть приїхати до Рахова чи Ясіня за кільканадцять годин.

Свідомість карпатоукраїнської еміграції. Тисячами втікало карпатське населення в світ, щоб найти собі прожиток. До Америки, до Канади, Бразилії, по війні до Бельгії еміґрували карпатські українці; напр. у самій тільки Північній Америці є їх більше, ніж у Карпатській Україні... Втікали вони перед злиднями, перед голодом, за куском хліба. З невимовною втіхою приняли вони тепер радісну вістку про те, що їхня батьківщина, Карпатська Україна стала вільна та що має свій щиро народній уряд. Кольонія карпатських українців у Бельгії, довідавшись про створення самостійної Карпатської України, зібрала між собою тисячу корон на потреби краю. Ці гроші зібрав між земляками Михайло Тодавчич, родом із Рокосова і пересдав на руки премієра о. д-ра Волошина своїм земляком Ю. Добровським, також з Рокосова, що вертався до дому.

—o—

Катедра української культури в Парижі.

Наш відомий історик Ілько Борщак і довголітній співробітник „Діла" заняв місце на новоутвореній катедрі у відомій „Школі орієнтальних мов" у Парижі, а саме для викладів української мови та історії. „Школа орієнтальних мов" — це одна з численних вищих шкіл, що належать до париського університету і вона рівна факультетам, що входять у склад т. зв. Сорбони. При цій школі віддавна є багата бібліотека славянознавства, між іншим і українські видання. Не знаємо нікого другого у Франції, хто краще надавався би на таке відповідальне становище, як наш відомий ерудит Ілько Борщак, що прослідив так точно культурні взаємини Франції та України і зможе про них викладати чужинцям, які зацікавляться нашою мовою та історією. Створення такої катедри в Парижі треба привитати як приємне явище тимбільше, що катедра повстає з власного почину французьких кол і без дипльоматичних заходів даної держави, яка звичайно старається за такі станиці на чужині і сама їх оплачує.

НАПАД МАДЯРСЬКОГО ТЕРОРИСТИЧНОГО ЗАГОНУ НА КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

Як подає „Век Нови" з 13. ц. м., в середу коло год. 20.30 трапився новий граничний інцидент коло Середнього. Як подає чеський комунікат, 60 мадярських терористів перейшло демаркаційну лінію та загналося у глибину території на 500 метрів, у іншому місці на 1 кільометер. Вони обминули граничні стежі ґранатами, опісля дійшло до 3-годинної перестрілки, в якій ранено 2-ох чеських вояків.

—o—

СУТИЧКИ НА ПІВДЕННОМУ ПОГРАНИЧЧІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Як подає Мадярська Телеграфічна Агенція, в околиці Ужгороду приїхали в 30-ох вантажних автах „терористи Волошина", убрані по цивільному, але озброєні та заняли становища в лісах між Радванцями і Доманинцями.

Мадярська преса твердить, що чеські війська заатакували мадярський кордон також під Чорним Ардовом.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

До питання карп.-українських границь.

Словацький „А-Зет" у свойому новорічному числі приносить інтерву зі словацьким міністром К. Сідором, в якому останній переходить до денної черги над справою ревізії словацько-української границі та висловлює погляд, що двох „руснацьких" послів у словацькому соймі от і все, що словацька влада має для заспокоєння домагань українців у Словаччині.

Карпатоукраїнська преса приняла цю заяву міністра Сідора з великим обуренням, бож словацький премієр Тісо ще не так давно заявив був у розмові з представником Карпатської України, що уряд Словаччини хоче льояльно та по братерськи вирішити питання словацько-українських кордонів. Словаки, найменший зі слов'янських народів — пишуть карпатоукраїнські часописи — не повинні забувати, що Карпатська Україна не зречеться 200.000 братів, які живуть під словацьким пануванням та не відступлять від засади національного самовизначення. Двох послів до словацького сойму, висунених у кандидати не українцями, тільки словаками ні не відповідають числу українців у рямцях Словаччини, ні не вирішують проблеми кордонів. Карпатська Україна хоче жити у згоді з чехами та словаками, але тим нашим бажанням — заявляють карпатоукраїнські пресові органи — хай не зловживають словацькі шовіністи.

„Мінхенер Наесте Нахріхтен" довідуються з Братислави, що на днях перебувала у Братиславі українська делеґація, щоб далі продовжувати започатковані ще у жовтні переговори зі словацьким урядом у справі українських областей, що є ще в державному звязку зі Словаччиною і які на основі засади про національне самовизначення повинні перейти до Карпатської України.

СМЕРТЬ ІТАЛІЙСЬКОЇ КОРОЛІВНИ.

Друга дочка італійського короля кн. Мафальда померла на грипу. Вона прийшла на світ 1909. року; 1925. р. вийшла вона за кн. Пилипа Геського, сестрінка Вільгельма II; осиротила трьох синів.

З огляду на недугу кн. Мафальди відложено шлюб наймолодшої італ. королівни з кн. Людвиком Бурбон-Парма, що мав відбутися 15. ц. м.

ЗАМАХ НА НІМЕЦЬКИХ ПРЕДСТАВНИКІВ У ГОЛЯНДІЇ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Ротердаму, що в пятницю вечором хтось вистрілив до приватного мешкання секретаря німецького генерального консуляту в Ротердамі. **Голяндська прокуратура ще не покінчила дохоження в цій справі, коли в ночі з понеділка на вівторок знову хтось стрілив до кабінету секретаря німецького посольства в Газі.**

НОВИНКИ.

13 СІЧЕНЬ

Пятниця

От. ст. 31. грудня 1938.
Меланії преп.
Лат. Іларія.
Сонце: схід — 7.19, захід — 15.46.
Місяць: схід — 1.16, захід — 11.27.

Завтра: 14. січня Субота.
От. ст. 1. січня 1939.
Новий Рік. Василія.
Лат. Фелікса з Ноли.
Сонце: схід — 7.19, захід — 15.48.
Місяць: схід — 2.24, захід — 12.00.

—o—

— **До членів Т-ва „Обнова".** Перші післясвяточні сходини — неділя 15. січня, год. 10. рано. 159 1—2

— **Заупокійне Богослуження:** за бл. п. д-ра Омеляна Огоновського, Фалину з Медвецьких Огоновську та Ольгу з Огоновських Левицьку відбудеться в Успенській церкві Преч. Діви Марії у Львові, в пятницю, 13. січня 1939. р. в годині 8-ій зранку.

— **Українські авдиції у львівськім радіо.** В суботу 14. ц. м. львівська радіовисильня передаватиме з Успенської Церкви у Львові торжественну Службу Божу з проповідю Митрополита Шептицького. Початок в год. 9-ій ра... У вівторок 17. ц. м. д-р Я. Пастернак виголосить в год. 14.30 в радіо відчит п. н. „Розкопи княжої катедри у Крилосі".

— **Черговий відчит у „Плаю"** виголосить ... неділю 15. ц. м. в год. 5-ій пополудні д-р Е. ... Пеленський на тему: Осередки Бойківщини, ... домівці Т-ва „Плай", при вул. Чарнецького ... 26, партер.

— **Запорожські козаки у шведських воєнних операціях у 1709. р.** На цю тему виголосить відчит доц. д-р Б. Крупницький у пятницю ... ц. м. в год. 8-ій вечором у салі Українського Наукового Інституту в Берліні, при вул. Бра... терштрасе ч. 36.

— **Далі нищать написи на українських установах.** У ночі з 10. на 11. ц. м. невідомі особи понищили написи українських установ у Ком... мні, а саме вивіски „Народньої Торговлі" і „Учительської Спілки". Хоч „Народня Торговля" находиться в самім середмістю, а „Учительська Спілка" ледви 30 кроків від комісаряту поліції, але ніхто не перешкодив злочинцям у їхній „роботі".

— **Греко-католиків примушують будувати костел.** У найдальшім закутку Збаражчини є невеличке село Щавнівка, в якім є 80 господарств, з яких 60 належить до греко-католиків, 20 до римо-католиків. У селі є наша дочерна церква, приналежна до парохії в Пальчинцях. Тепер почали будувати костел у Щавнівці для цих 20 родин римо-католиків і примушують протизаконно греко-католиків зі Щавнівки, Пальчинець і Кошляк до робіт при будові костела. Наших селян примушують будувати костел і звозити будівельний матеріял, хоч шарварок обовязані селяни виконувати лише при направі доріг чи інших публичних роботах. До того цей шарварок змушують греко-католиків робити під наглядом місцевих римо-католиків. З цього приводу між нашим населенням панує велике обурення.

— **Вийшов на волю.** З арешту в Бережанах вийшов 5. ц. м. Ілля Риґайло з Нової Греблі, якого поліція арештувала ще 23. жовтня 19... р. під замітом орґанізації маніфестаційного походу.

— **Нові українські часописи на чужині.** В Парижі вийшло перше число місячника „Молода Україна" під редакцією п. Ф. Крушинського, ... адютанта головного отамана Петлюри. Редакція ввела одну сторінку у французькій мові для пропаґанди української справи серед чужинців.

— В Арґентині появився тижневик „Поступ", орґан Т-ва „Сокіл" у Полудневій Америці.

— **Безробітні у Львові бють шиби.** До бюра посередництва праці у Львові при вул. Свято... хресній прийшло 11. ц. м. рано 3.000 безробітних. А що всі безробітні не могли поміститися у бюрі і мусіли стояти на болоті, а урядовці не могли швидко поладнати їх справ, безробітні вибили три шиби у бюрі і вкинули через них до середини свої виказки.

— **Змінюють назви місцевостей у Сх. Галичині.** Міністерство внутрішніх справ видало розпорядок про зміну німецьких назв деяких місцевостей на польські. І так у дрогобицькому повіті змінено назву Йозефсберґ на Корос... ниця, Кеніґсав на Рівне, Гассендорф на Улични... Мале, Уґартсберґ на Випучко і Нойдорф на ... Польміновиці; у равському повіті: село Бр... кенталь на Белінів, Айслінґен на Дзевенти...

— **Плямистий тиф у Дрогобиччині.** У присілку Глибоке к. Східниці пов. Дрогобич захворіло 6 осіб на плямистий тиф.

— **Знак часу.** Варшавський „АБЦ" з 12. ... повідомляє: „Появились чутки, що проф. С. Грабський мав би від половини року викладати у варшавському університеті. Кажуть також, що проф. Грабського покличуть до економічної ради при одному з міністерств".

— **Спадщина без спадкоємців.** На днях померла в Мостиськах п-і Марія з Говзанів Пінкусева, власничка каменички з городом, без завіщання і без найближчої рідні. З дальшої родини приїздила ще недавно п-і Г. ... снищька. Вона повинна теж зацікавитись спадщиною померлої.

— **Клопіт евнухів.** По упадку оттоманської династії в Туреччині евнухи султанів створили окреме товариство. Тому, що новий турецький закон про товариства не дозволяє обєднуватися членам у товариства, якого підставою існування є лише пол, у Стамбулі відбулися ... днях загальні збори евнухів, на яких радили, як достосувати свою організацію до вимог нового закону.

З судової салі.

РОЗПРАВА 23-ОХ МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ.

У днях 13., 14. і 15. грудня 1938 р. відбулася перед окружним судом у Золочеві на виїздовій сесії у Глинянах розправа проти 1) М. Гавриленка, 2) М. Лемика, 3) М. Якубечка, 4) А. Цьвіґун, 5) М. Кузіва, 6) М. Якубечка, 7) А. Нецкар, 8) С. Микитова, 9) І. Браєра, 9) С. Рудака, 10) Е. Риба, 11) А. Серватка, 12) А. Кипіч, 13) М. Галайка, 14) П. Венгрина, 15) П. Рудака, 16) П. Колоса, 17) І. Галайка, 18) В. Приймм, 19) А. Колос, 20) П. Нецкар, 21) В. Лемика, 22) П. Теодоровича, 23) П. Хмарної за провини зі ст. 129, 163, 152 і 133 к. к. Більшість підсудних походить з Ганачівки і Станиміра, перемишлянського повіту, решта з Романова і Селиськ, бобрецького повіту.

Акт обвинувачення закидав підсудним, що підчас свята „Просвіти“ в Ганачівці взяли участь в юрбі, яка мала за ціль обкидуванням камінням і патиками поліціянтів, змусити їх, щоб занехали леґітимувати під. Михайла Гавриленка. Далі закидав акт обвинувачення підс. В. Приймі, що зневажив польський нарід і побив поліціянта підчас служби.

По триденній розправі суддя Тархальський оголосив присуд, яким засудив В. Прийму на 3 роки вязниці, М. Гавриленка на 2 роки вязниці, А. Серватку і П. Колоса по 1 року вязниці, А. Цьвіґун, М Кузіва і п. Нецкар по 1 році. Інших підсудних суд засудив на 6 і 8 місяців вязниці, 4-ох підсудних увільнив від вини і кари. Підсудних обвинувачував прок. Бартль. Підсудних боронили: адв. д-р Григор Олесницький зі Золочева та адв. м-р Михайло Дужий з Глинян.

З концертової естради.

ПЯНІСТ ІМРЕ УНҐАР.

Молодий, зроду сліпий пяніст Імре Унґар від кількох літ не перестає бути концертовою атракцією у Львові нарівні з найбільшими світовими іменами пяністів. У його концертових продукціях є щось таке, звязане з його особливим фізіо-психічним станом, що накидується усім нашим змислам та змушує нас переживати зі сліпим артистом усе, що проходить у таємних нідрах його душі і виливається в тонах фортепяну. Цим разом пяніст обмежився у програмі до чотирьох клясиків фортепянової музики: Й. Себ. Баха (дві прелюдії і фуґи із Вольт. Клявір.), Моцарта (Соната А-моль), пізного Бетовена (Сон. Е-дур із варіяціями) та циклю творів Шопена. Бах і Моцарт не були своїм стилем близькі емоціональній психіці артиста: архітектонічний спокій Баха, як і мережкова орнаментика Моцарта немов вязали пяніста, що не мав тут змоги виявитися. Зате прекрасно й оригінально вийшов глибокий твір Бетовена, в якому уже вичуваються змагання титана проти долі, що грозила йому втратою слуху. Також твори Шопена, особливож його „траґічне“ Скерцо Г-моль, оживали в повній та оригінальній силі виразу, не зважаючи на деяке перенаскравлення динамічних ефектів.

ПЕРША РАДІОВА АВДИЦІЯ СТАРИЦЬКОГО.

Перший виступ тенора Старицького у львівському радіо засвідчив, що його голосові студії не йдуть намарне та що співак робить постійні поступи в напрямі вирівняння свого багатого голосового матеріялу із „феноменальною горою“, як і загального ушляхетнення у виразі й інтерпретації. Краще у нього вийшли українські пісні („Минули літа“ і „Черемоше“), ніж арія з Бродіна „Ігоря“, у якій було трохи за мало степенування і ріжниць у вислові. Фортепяновий супровід виходив не дуже то ясно.

С. Л.

З кіна.

КІНО „АМПІР“: „СКРІЗЬ ЖІНКА“.

Молодий урядовець слідчого уряду відкрив собі приватне бюро як талановитий детектив. Але клієнтів нема. У розпуці він рішає вернутися на давню скромну посаду. Проте його жінка вірить у його талант. Іще більше у власний. Вона сама засідає за бюрко і починає урядувати як секретарка детектива. Перша її клієнтка залишає їй на задаток для висвітлення приватного життя одного добродія 300 долярів. Молода метка „секретарка“ не каже нічого свому чоловікові про свій гонорар і своє зобовязання; вона стежить за своїм чоловіком, якому поручили першу велику кримінальну справу, де ролю грає теж її клієнтка. Злочин, кримінальне слідство, репортери, ґазетні вістки, телефони — все це переплутане з прекомічними пригодами подружньої пари детективів. Чоловік зеленіє з люті, що жінка всюди всовує свій ніс і псує йому всі пляни. Помилка здоганяє помилку, нісенітниця нісенітницю, але показується, що добра воля і добре серце мають більше значіння у кримінальних справах, ніж професійна хитрість. Саме всі помилки молодої жінки доводять до розяснення справи, а слідство поліції та суду сходить на неправильний шлях. Не є це кримінальна історія а першорядна комедія — справді дотепна. У головних ролях Джон Бльондель і Мельвіль Даґляс.

КІНО „ЕВРОПА“: „ПУРИТАНИН“.

Оця французька фільма, що дістала за 1937 рік нагороду кінових критиків, зроблена на підставі повісти анґлійського письменника О'Фляґерті, ірляндця, що більшість своїх сюжетів бере з ірляндського життя. У ній виведений тип молодого фанатика, що належить до якоїсь таємної релігійно-суспільної орґанізації з метою боротися з усякими проявами занепаду моралі. Молодий фанатик — денникар. У домі, де він мешкає, його увагу звертає молода жінка, що веде себе неморально. Не знаємо точніше почувань, які розвинули в ньому бажання помсти; серед них була ненависть до свого суперника і мабуть придушена любов, з якої месник не здавав собі справи. Молодий фанатик убиває молоду жінку переконаний, що доконав високо морального діла. Але зробив це потайки, добре затерши сліди свого злочину. Щойно після душегубства він захитується. Фільма починається сценою злочину і ввесь дальший її хід показує нам судове слідство рівнобіжно з духовими станами молодого фанатика, що переходить хвилями зневіри, самопевности, каяття і морального упадку. Вся ця історія має дуже сильні моменти, що хвилюють глядача і бють по його нервах. Головну ролю грає відомий артист Френе; всі інші теж першорядні артисти.

✝ Посмертні згадки

Дня 6. I. 1939 помер у Народній Лічниці **о. Мирослав Юрій Черкавський**, парох с. Дахнова, проживши 63 роки. Покійний був членом усіх культурно-освітних і господарських товариств і великим прихильником рідної преси та видавництв.

ОЛЕНА КРИПЯКЕВИЧЕВА.

У Бережанах померла в понеділок 9. ц. м. по довгій недузі Олена з Березинських Крипякевичева, дружина професора ґімназії Льва Крипякевича, принявши Найсв. Тайни, у 47-ому році життя. Похорон відбувся в середу 11. ц. м. в год. 3-ій пополудні. В. Їй П.!

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Дарія Віконська: ЗА СИЛУ Й ПЕРЕМОГУ. Нариси. Ч. І. За державну бронзу. Накладом Л. Малицької. — Львів, 1938. 4°, стор. 283.

Володимир Босий: МОНТРЕАЛ ПІД ЗНАКОМ УКРАЇНИ. Опис принятя Гетьманського Сина Данила в Монтреалі в днях від 27. XI. до 3. XII. 1937. Наклад Видавництва „Український Робітник“ у Торонті, Онт. в травні 1938. Стор. 50, 8-ка.

Петро Білон, священник: ПОХІДНА ЦЕРКВА 6. стрілецької Січової Дивізії, Братство св. Покрови і В-во „До світла“. Наклад Українського Воєнно-Історичного Товариства. Варшава 1938. (Відбитка з „За Державність“, збірник 8). Стор. 24, 8-ка.

Д-р Ю. Русов: САЛЯЗАР, РЕФОРМАТОР ПОРТУҐАЛІЇ. — Д. Д.: ПРИКЛАД ЧУЖИНЦІВ. — Плятон: ДЕМОКРАТІЯ. Квартальник „Вістника“ ч. 4 (20). Львів 1938. Стор. 79, 16-ка.

Казимир Конарський: СОНЯШНІ ОПОВІДАННЯ. Збірка. Переклав Сава Крилач. Ілюстрації Миколи Бутовича. „Діточа Бібліотека“, ч. 223 за листопад 1938. В-во „Світ Дитини“. Львів 1938. Стор. 100, 16-ка.

Василь Атаманюк: МАТЕРИНА СЛЬОЗИНКА. Різдвяна песа-казка на 3 дії. Видання II. „Діточа Бібліотека“, ч. 59 за грудень 1938. Стор. 32, 16-ка.

Василь Лімниченко: ВІРА Й ПАТРІЮТИЗМ. Бібліотека релігійної освіти, ч. 23. Вид. оо. Василіян. Жовква 1938. Стор. 22, 16-ка.

О. Маркіян Марисюк ЧСВВ: ВІЛЬНОДУМЦІ Й ВІЛЬНОДУМСТВО. Бібліотека релігійної освіти. ч. 24 Жовква 1938. Стор. 32, 16-ка.

Теодор Курпіта: ОТЕЦЬ ІЗ ЗОЛОТИМ СЕРЦЕМ. Картини з життя св. Івана Боско в 50-ліття його смерти. „Моя книжечка“, ч. 6. В-во „Наш Приятель“. Львів 1938. Стор. 30, 16-ка.

Евген Рудий: ТУТ ЗЕМЛЯ ПРЕДКІВ МОЇХ. Народня драма на 3 дії. Накл. Вид. „Чмелик“, Самбір-Львів 1938. Стор. 38, 16-ка.

О. П. Білон: 950-ЛІТНІ РОКОВИНИ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ 988—1938. Накл. друкарні „Дніпра“. Філядельфія 1938. Стор. 24, 16-ка.

М. Федорів: СВ. МИКОЛАЙ І УКРАЇНСЬКІ ДІТИ. Сценічна картина в двох частинах. Бібліотека релігійної драми, ч. 20. Жовква 1938. Вид. оо. Василіян. Стор. 16, 8-ка.

ЖУРНАЛИ.

ШЛЯХ ВИХОВАННЯ Й НАВЧАННЯ. Педагогічний тримісячник. Орган Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства“. Рік XII. Кн. 3. Липень-серпень—вересень 1938. Львів. Зміст: Ст. Сірополко: Друга частина „Проєкту єдиної школи в Україні“. — М. Надпрутянський: Проєкт єдиної школи в Україні. — Ів. Филипчак: Учительська семінарія в Самборі. — І. Михалевський: Румунська окупація Покуття 1919 р. — Шкільна ґереґнура. — Інж. Є. Врецьона: Господарство і виховання. — Ів. Юпапин: Дороговкази вашого виховання. — З освітньої діяльности. — Серед книжок.

ВІСТНИК. Місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Річник VI. Книжка 11. Листопад 1938. Львів. Зміст: Е. Маланюк: Володимирія. — Ю. Клен: Осінь. Акварели. — Е. Верґарн: Вітер. Сім куль. — С. Змунчилло: Про малоросійство. — З листів Марка Черемшини. — С. З.: Японія між Росією й Америкою. — Д. Олянчин: Домагання Москви про видачу Пилипа Орлика. — Євг. М.: Молоді українські поети Закарпаття. — О. В.: Перед розвалом імперії. — — Роман Юнак: На грані Полісся і Волині. — Д. О.: Національна боротьба канадійських французів. — М Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Від Адміністрації.

СІВАЧ. Місячник присвячений проповідям і катехизі. Рік III. Ч. 12. Грудень 1938. Львів. Зміст: о. В. Походун: Ексорта на Пр. Введення в храм Пречистої Діви Марії. — о. М. Фармґа: Пропов. на нед. 25. після Зісл. св. Духа. — о. Гр. Кубай: Пропов. на Пр. св. О. Николая. — о. Вол. Рабій: Пропов. на Нед. Праотців. — о. П. Дзедзик: Катехизи для III. кл. вселюд. шкіл. — о. В. Попадюк: Осьма наука в честь Пр. Д. М. на міс. травень. — о. П. Дзедзик: Через обнову проповідництва — до обнови християнського життя. — Рецензії. — Бібліографія. — Зміст III. Річника „Сівача“.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Зелений Театр.

Пятниця 13. І. год. 7.30 веч. Виступ Хору Юраида і Галини Гроссівни.

Субота 14. І. год. 7.30 веч. „День без брехні“.

Неділя 15. І. год. 12. полуд. „Кіт в чоботях“ казка; год. 3.30 пополуд. „Пані президентова“; год. 7.30 веч. „День без брехні“.

Театр Різнородностей.

Пятниця 13. І. год. 7.30 веч. „Пані президентова“.

Субота 14. І. год. 7.30 веч. „Фройда теорія снів“.

Неділя 15. І. год. 3.30 пополуд. „Фройда теорія снів“; год. 7.30 веч. „Фройда теорія снів“.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

БРОДИ:

13. І. Подвійна бухгальтерія.
14. І. Гриць.
15. І. Чорноморці.
16. І. Сіоі.
17. І. Люди на кризі.
18. І. Хам.
19. І. Нітуш.
20. І. Казка старого млина.
21. І. Сучасна.

Потім театр загостить до Золочева.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖОВКВА:

13. І. Безталанна.
14. І. Пісня Бескиду.
15. І. Сорочинський ярмарок.
16. І. Невольник.
17. І. Гетьман Полуботок.

ЛЬВІВ, саля Нар. Дому:

18. І. Дай серцю волю.
19. І. год. 4. Сорочинський ярмарок.
19. І. год. 8.15 Невольник.
20. І. Наталка Полтавка. Святк. вистава.

Український Театр ім. І. Котляревського.

СТРИЯ:

13. І. †
14. І. Найвірніший чоловік.
15. І. Шаріка.
16. І. Пригода в Черті.
17. І. Орлеан.
18. І. Карва з Льволю.
19. І. †
20. І. Премієра „Царици Грузії“ іст. сцена на 5 дій Сумбатова на тлі визвольних змагань Грузії.

КІНА

АМПІР: „Вождь жінка“.
АПОЛЬО: „Пропаж у багряниці“.
АТЛЯНТИК: „Долина гігантів“.
БАЛТИК: „Баталія безбожних“.
ВАНДА: „Личко“, „Як вам [illegible]ться“.
ГРАЖИНА: „Робін Гуд“.
ЕВРОПА: „Пуританка“.
КАСИНО: Норма Шірер як „Марія Антонета“.
КОПЕРНИК: „Смотрик“.
МАРУСЕНЬКА: „Грашина“.
МЕТРО: „Палат і Гавел“.
МІРАЖ: „Розалія“.
МУЗА: „Нага правда“.
ПАКС: „Роза“ за осн. Жер[illegible].
ПАЛЯС: „Потапка“.
РАЙ: „Друга молодість“.
РІЯЛЬТО: „Поверх вище“.
РОКСІ: „Мале та велике кохання“.
СВІТ: „Бастер Кітон як міліонер“, „На грані життя“.
СВЯТОВИД: „Малий Тарзан“, „Алі Баба і 40 розбійників“.
СТИЛЕВЕ: „Примара“ та ревія.
ТОН: „Сильні люди“, „Обережно, професоре“.
УТІХА: „Королівський вальць“ і ревія.
ХИМЕРА: „Граф-мельдер“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Над гарним, синім Дунаєм“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 13. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл. 8.10 Година господині, 11.00 Для шкіл: Як Сміг угадав, що світ не куля, авд. для старших дітей, 11.30 Оперецкові дуети, 11.57 Сигнал, 12.08 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 **Форт. рецитал д-р Стефанії Туркевич**, 14.30 Гутірки про старі [illegible], 14.45 Госп. вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Легенда про Христофора та про Ісусика, авд. для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 Пісні, сопран, форт., 17.00 Дивовижні комірчини мурашок, 17.20 Давна скр. музика у вик. Юрія Стефана в супр. форт., 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Плити з поясненнями: Моріс Равель, 18.30 Театр Різдва Христового, літ.-муз. авд., 19.00 Розр. концерт: орх., спів, мандоліна, форт., 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Хор, орх., 21.15 Симф. концерт, 22.30 Рел. переживання у мистецтві, 22.45 Музика з пл., 22.55 Інформ. авд. 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Субота, 14. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 8.00 Для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Із рисункових фільм Вальта Діснея пл., 11.57 Сигнал, 12.08 Полуднева авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літер. хроніка, 16.35 Ліст. із гр. пл., 17.10 Твори композитора Лямана: спів, форт., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 1.30 Гутірка, Поляки в Бельгії та Люксембургу, авд. для молоді, 19.15 Розр. концерт: орх., сопр., гавайська гітара, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, 21.00 Орх., два форт., пісеньки; у перерві в год. 21.45 „Хочу мати спокій“ скеч Куртліна. 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Неділя, 15. січня 1939.

7.20 Орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. газетка, Огляд ринків рільних продуктів, 8.45 Поздоров. Хл. скрипька, Хор. коло год. 10.30 (після богослуження) Музика з пл., 11.45 Актуалії у радіопрограмах, 11.57 Сигнал, 12.08 Симф. поранок, 13.00 Виїмки з творів Пілсудського, 13.05 Гутірка про Сокаль, 13.15 Орхестра, тенор, баритон, флет, форт., 14.40 Весела менажерія, для молодших дітей за осн. М. Конопніцької, 15.00 Репортаж зі з'їзду Господ. ради в Тернополі, 15.10 Музика з пл., 15.30 Для села: Заболоття йде до світа. Словно-муз. авд., Співпрацюймо із самоврядуванням, 16.30 Театр Уяви: Мандрівні музиканти, 16.50 Форт. рецитал Павла Ковалева, 17.20 Гутірка про Гдиню, 17.30 Підвечірок при мікрофоні: музика, спів, у перерві коло год. 18.25 Хвилина бжра студій, 19.30 Програма на завтра, 19.35 Інформ. авд., 19.40 Щекно й Тоньно, 19.45 Гостинниця під левом, легка авд., 20.10 Спортові льокальні вістки, 20.15 Спорт. політ. огляд, метеорольог. комунікат, звук. тижневик, програма на завтра, 21.20 Танк. музика, реферат, 22.15 Вечір пісеньок Беранжера, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авд.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 13. січня 1939.

БЕРЛІН 17.00 Квартет я-дур Бетовена, 18.00 19.00 Танк. мельодії та пісні, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 20.00 Трансм. зі Загребу, БУДАПЕШТ 13.30 22.00 Цигг. музика, 19.20 20.00 Концерт орх., 21.00 Форт. рецитал Белі Бартока, ВІДЕНЬ 15.30 Солісти, 19.00 Вок. концерт, ДРОЙТВІЧ 20.00 21.00 „Лякме“ оп. Деліба, 22.40 Пісні, ЛЯҐТІ 17.20 Пісеньки, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Тріттіко Франческано“ Рефіче, ПРАГА 19.25 Дуети на гармонії, 21.10 Концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Клявесин, 21.15 Форт., РИМ 17.00 Виступ гітариста Сеговії, 21.00 22.00 Оперетка.

Субота, 14. січня 1939.

БЕРЛІН 19.00 Італ. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.10 Вок. концерт, 18.30 19.00 Циг. музика, 20.20 21.00 Орх., ВІДЕНЬ 15.30 Пісні, 19.00 Давня кам. музика, 22.30 Розр. концерт, ДРОЙТВІЧ 22.25 Свінг мюзік, із Америки, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Концерт, КЕНІГСБЕРГ 18.15 Пісні, МІЛЯНО 19.20 Розр. концерт, 22.20 Джез, РАДІО ПАРІ 19.15 Для дітей, 20.00 Після комунікату легка музика, 21.10 Пісні, РИМ 21.00-24.00 „Мадам Батерфляй“ оп. Пучінія.

Неділя, 15. січня 1939.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт, 19.20 Військова орх., 20.10 21.00 „Мадам Батерфляй“ оп. Пучінія, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Муз. авд., БУДАПЕШТ 12.30 Орх., 15.45 Вок. концерт, 19.25 Нар. мельодії, форт., 22.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.05 Дута орх., 13.00 Популярна музика, 19.00 20.00 21.00 22.00 Концерт бажань, ГАМБУРГ 15.00 Нар. музика, КЕНІГСБЕРГ 10.00 Пісні Пфіцнера та Штравса, МІЛЯНО 17.00 18.00 Розр. програма, 21.00 Форт., ПРАГА 18.15 Військ. орх., 19.20 Сальон. музика РАДІО ПАРІ 18.15 19.00 Симф. концерт, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Симф. концерт, бельг. музика, РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт.

Радіокутик.

СОВІТСЬКІ ЗАКОЛОТНІ СТАЦІЇ.

Совітський уряд збудував на просторі України 8 нових заколотних стацій, які вже розпочали свою працю. Ці радіостації мають заколочувати відбір авдицій, що їх надають німецькі та чесько-словацькі радіостації. На Україні видано розпорядок, який забороняє населенню слухати чеські радіостації. Таке переступство підлягає карі 20 років вязниці. Совітські заколотні стації надають на тих самих хвилях, що й чеськословацькі, щоб таким чином унеможливити українську пропаганду в Чехословаччині, зокрема Карпатської України. Крім того в нічних годинах, коли чеське радіо вже мовчить, ці нові совітсько-українські радіостації висилатимуть свої авдиції в чеській мові, спрямовані проти нового чесько-словацько-українського уряду. Совітська влада задумує на своєму західному кордоні вибудувати ще 12 заколотних стацій, щоб цілковито унеможливити відбір програм німецьких радіовисилень.

РАДІОВИЙ ПРОЦЕС.

Співробітники французької радіовисильні Пост-Парізіен, брати Жакасе, по повороті з провінції до Парижа, поділилися з радіослухачами своїми сумними вражіннями на тему несмачного снідання, яке їли в одному з ресторанів. Власник ресторану, де снідали брати, подав їх до суду за знеславлення, жадаючи відшкодування в сумі 200.00 фр. та відчитання перед мікрофоном судового присуду. Цей процес викликав величезне заінтересування тому, що порушить справу відповідальности за звонагу в радіо та ситнофанцію за не перед мікрофоном.

БІРЖА.

Львів, 12 січня 1939

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·6 — Долари америк. 5·28·00 — Дол. канад. 5·23·0 — Фльорени гол. 288·59 — Франки франц. 14·02 — Франки шв. 119·95 — Фунти анг. 24·82 — Гульдени данц. 100·25 Корони чеські 10·75 — Кор. дун. 110·80 Кор. норв. 124·68 — Кор. шв. 127·84 Ліри італ. 16·90 — Марки фінляндські 10·94 — Марки нім. срібні 84·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, дня 12 січня 1939.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·35 [illegible]
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·00 [illegible]
молоко 17—18 [illegible]
1 кг. яєць 1·85—1·90 [illegible]

Тенденція на масло знижкова, на молоко слаба, на яйця вдержана.

Оповістка.

Замість цвітів на домовину [illegible] Найдорожчого Батька і Дідуся д-ра [illegible] Стахури складають 20 зол. на Рідну **Школу Олександра і д-р Микола [illegible]лецькі, дочка і зять, Тяня і Нестор, внуки.**

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слово товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. [illegible]

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Diło“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.